Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hэдэ гарана | № 282 (14087) | 1975 оной декабриин 2, вторник | Сэн 2 мүнгэн.

XXV КПСС-эй съездые угтуулан

УРАГШАТАЙ hАЙНААР

Кабанскын аймагай Ойморой мебель хэдэг фабрикын коллектив юhэдэхи табан жэлэй түсэбые болзорhоонь 1 hара 10 хоногоор урид дүүргэбэ. 1971 оной эхинhээ хойшо хамтадаа 4 миллион 625 мянган түхэригэй продукци тус предприятиhaa худалдагдаа. Тиихэдэ мебель хэхэ, мүн үргэн хэрэглэлэй эд бараа бүтээхэ табан жэлэй түсэб дүүргэгдэнхэй.

Фабрикын хүдэлмэришэдэй ажалай эрхэ байдал hайжаруулха талаар hүүлэй 4 жэлэй хугасаада горитой ажал ябуулагдаа. Мебель хэдэг цех шэнэдхэгдэн заhабарилагдаа, шэнэ түхеэрэлгэнүүд тодхогдоо. Тиимэhээ эндэ бүтээгдэhэн мебель hайн шанартай болгогдожо, хүн зон дуратайгаар худалдан абана. Мүнөө үргэн хэрэглэлэй эд бараа бүтээхэ цех шэнэдхэгдэн заhабарилагдажа байна.

Ойморой мебель хэдэг фабрикын хүдэлмэришэд КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлэй ажалай вахтада жагсажа, шэнэ социалис уялгануудые абанхай. Тэдэнээ нэрэтэй солотойгоор дүүргэхын түлөө урагшатай hайнаар хүдэлнэ.

Манай корр.

ОЛОН МИЛЛИОНООР

Буряад оронойнмнай кооператорнууд партиингаа XXV съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө бүгэдэ арадай социалис мүрысөөндэ орolсоод, ажал хүдэлмэридөө муу бэшэ амжалтануудые түйлажа байна. Эд бараанай эрьесын табан жэлэй түсэб болзорhоонь урид, байгша оной декабриин хорёодоор дүүрэхэнь. Түсэбhөө гадуур 8 миллион түхэригэй эд бараан, эдеэ хоол худалдагдаха. Табан жэлэй туршада наймаалагдаhан эд бараанай хэмжээн 40 гаран процентээр ехэ болоо.

Наймаалагшадай дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ Ахын, Прибайкалиин, Хойто-Байгалай болон бусад аймагуудай кооперациин коллективүүд түрүүлжэ ябана. Жэшээлхэдэ, Ахын аймагай райпогой коллектив эд бараа наймаалха табан жэлэйнгээ түсэб байгша оной ноябриин 7-ой hайндэрөөр дүүргээ hэн. Прибайкалиин. Хойто-Байгалай аймагай кооператорнууд табан жэлэй түсэб ноябриин 15-да баhал дүүргэбэ.

Советскэ районой болон Хяагтын аймагай кооперациин коллективүүд эд бараанай эрьесын табан жэлэй түсэб хэрэг дээрэнь бэелүүлэн, Совет конституциин hайндэрые угтахача байна. Байкальска райпо, Мухар-Шэбэрэй аймпотребсоюз хоёрhoo бэшэ республикымнай бүхы аймпотребсоюзууд, райпонууд табан жэлэйнгээ түсэб болзорhоонь урид дүүргэхэ.

М. МАТВЕЕВА,
«Буркоопсоюзай» түсэблэлгын таhагай начальник.

Улаан-Үдын судна бүтээлгын заводой коллектив партиин XXV съездэдэ зорюулан, дээшэлүүлэгдэhэн уялга абаад, эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлжэ байна.

Электрогагнуурлан Л. С. Кушнарев табан жэлэйнгээ даабари 4 жэлэй туршада дүүргээ бэлэй. Өөрын тамгатайгаар продукци гаргана. Коммунис ажалай ударнигай нэрэ солодо хүртэнхэй. Мүнөө 1976 оной ноябриин түсэбөөр хүдэлжэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: электрогагнуурлан Л. С. Кушнарев.

Ц .ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ШАНАРАЙ ТҮЛӨӨ

«Бурводстрой» трестын Хориин оньhожоруулагдамал нүүдэл колонныен, мүн аймагай шубуунай инкубаторна станциин коллективүүд КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсохотоёо хамта, хүдэлмэриин шанар улам hайжаруулха, ашаг үрыень бүри дээшэлүүлхэ зорилгоор олониитын хабаадалгатай хүдэлөө дэлгэрүүлхэ гэhэн үүсхэл гаргаhан байгаа. Тиигэжэ үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ али бүхы арга боломжоёо элсүүлжэ, эрхим шанартай ехэ продукци үйлэдбэрилдэг болохо, тиигэжэ арбадахи табан жэлэй түсэбтэ даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхэ тэмсэлдэ hайн үндэhэ hуури байгуулха зорилго табина.

Эдэ коллективүүдэй үүсхэлые КПСС-эй Хориин райком дэмжэн hайшаагаа. Тиигэхэ зуураа иимэ хүдэлмэри коллектив бүхэндэ үргэноөр ябуулхыень партийна, профсоюзай, комсомолой организацинуудые уялгалаа.

Ажалша коллектив бүхэнэй хүдэлмэриин шанарые, тэрэнэй ашаг үрынь ямар зэргын байhые элирхэйлхэ, энэ шухала хэрэгые саашадаа улам hайжаруулха зорилгоор ниитын харалга аймаг дотороо соносхохо гэhэн шиидхэбэри партиин райкомой бюро абаа. Энэ харалгые эмхидхэн үнгэргэхэ аймагай штаб байгуулагдаа. Тэрэ штабые КПСС-эй райкомой секретарь И. В. Фрыгин толгойлно.

Г. ЦЫРЕТОРОВ.

ЧЕМПИОН ЗЭРГЭТЭНЭЙ ХЭРЭГ

Социалис мүрысөө тодорхойгоор эмхидхэхын тулада газарай хүрьhэнэй үрэжэлэй хэмжээгээр Бэшүүрэй аймагай ажахынууд гурбан ондоо бүлэг болгожо хубаагданхай. Үрэжэл ехэтэй хүрьhэтэй газартай ажахынуудай тракторно-таряан ажалай бригадануудай хоорондо дэлгэрhэн мүрысөөндэ «Победа» колхозой Петр Иннокентьевич Плюснинэй даадаг бригада түрүү hуури эзэлжэ, чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртөө hэн.

Коммунист П. И. Плюснинэй даадаг бригада табан жэлэй туршада ямаршье уларилтай ондо тогтууритай баян ургаса абажа ябаа. Энэ табан жэлдэ дунда зэргээр гектарай 15,6 центнер таряа хуряадаг байба. Энэ жэлдэ мянга гаран гектар газарhaa дунда зэргээр гектарай 20,2 центнер ургаса абаhан байна.

Энэ бригадын механизаторнууд газараа hайн шанартайгаар элдүүрилдэг, тарилгаяа, ургаса хуряалгаяа саг соонь хэдэг юм. Мүнөөшье жэлдэ тус бригадын гэшүүд колхоз соогоо түрүүлэн тарягаа хуряажа дүүргээд, 600 гектар намарай паар хахалhан байна. Жэл бүри баян ургасын үндэhэ hуури намар эртэ табиhанай ашаар эдэнэр колхоз, аймаг соогоо баян ургаса абадаг болонхой.

Манай корр.

Даабариhaa гадуур—340000 түхэригэй продукци

Манай Шэнэ-Бэрээнэй механическа заводой коллектив юhэдэхи табан жэлэй даабари болзорhоонь урид дүүргэжэ, hайн шанартай продукци ехээр гаргаха гэhэн мүрысөөндэ оролсоод, эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлнэ. Тракторнуудые заhабарилдаг, тракторнуудай тэргэ, хүнгэн машинын кузовуудые хэдэг цехүүдэй коллективүүд илангаяа hайн үрэ дүн түйлана.

Байгша оной арба hарын даабариhaa гадуур 818 кузов бүтээгдэhэн байна. Энэ цехэй коллектив байгша оной гурбадахи квартал соо илангаяа hайн үрэ дүн түйлаба. Эдэнэр заводой дирекциин, партийна болон профсоюзай организацинуудай дамжуулгын Улаан туг 200 түхэриг мүнгэн шантайгаар абаhан юм.

Тракторнуудые заhабарилдаг цехэй коллектив социалис мүрысөөндэ баhал шударгы хабаадана, hара бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэнэ. Ажалаа зүбөөр эмхидхэхэ, хүдэлмэриин сагые ашагтайгаар хэрэглэхэ хэрэгтэ эндэ ехэхэн анхарал табигдана. Цехэй хүдэлмэришэд табан жэлэйнгээ даабари сентябрь hарада дүүргээд, түйлаhан амжалтаяа улам арьбадхажа байна.

Тракторай тэргэнүүдые хэдэг цехэй коллектив түгэсхэхы жэлдэ муу бэшэ үрэ дүнгүүдые түйлана. Эдэнэр арба hарын даабариhaa гадуур 1206 тэргэ бүтээбэ. Заводоймнай хүдэлмэришэд партиин XXV съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха гэhэн мүрысөөндэ оролсоод, иимэ шангаар хүдэлжэ байна. Заводнай арба hарын даабариhaa гадуур 340 мянган түхэригэй продукци худалдаба.

Л. НЕПОМНЯЩАЯ,
Шэнэ-Бэрээнэй механическа заводой түсэблэлгын таhагай начальник.

Газар hайжаруулха габшагай хоёр hара

ҮНДЭР УРГАСЫН ТҮЛӨӨ

Улаан-Үдын аймагай «Заветы Ильича» совхозой лугомелиоративна оньhожоруулагдамал отряд октябриин 25-haa сабшалан ба тарияаланда наг шэбхэ гаргажа эхилээ hэн. Тус отрядта «Сельхозтехникын» Оронгын отделениин ба уhалуурин системын управлениин бригаданууд туhална. Эдэ бригаданууд ажахын сабшалан, тарияалан дээрэ хамтадаа 8300 тонно шэбхэ гаргаха түсэбтэй. hүүлэй мэдээгээр тарияалан дээрэ 3000 шахуу тонно, сабшаланда—1000 гаран тонно үтэгжүүлгэ гаргажа тараагаа. Үдэр бүри дунда зэргээр 300 тонно наг шэбхэ гаргагдана.

Совхозой лугомелиоративна отряд габшагай хоёр hарын туршада 4300 тонно наг шэбхэ гаргаха түсэбтэй hаа, тэрэнээ мүнөө хахадлажа байна. Тус отрядые партиин гэшүүн Наван Пурбуевич Гомбоев хэдэн жэлэй туршада хүтэлбэрилнэ. Энэ нүхэр урдань луговодоор удаан саг соо хүдэлжэ, баян дүршэлтэй болонхой. Шэбхэ ашадаг түхеэрэлгэдэ хүдэлдэг Н. Ф. Кокорин, бульдозерист А. А. Демин, тракторизтнууд В. Х. Кокорин, Д. Ш. Чимитов болон бусад бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллажа, үдэр бүриингөө даабарие үлүүлэн дүүргэнэ. Тэдэнэр сабшалан, тарияаланда нютагай үтэгжүүлгэ гаргаха даабаряа декабриин арбаадаар дүүргэхэ зорилготой.

— Бидэнэр үшөө 6000 hургааг бэлэдхэхэ даабаритайбди,—гэжэ Наван Пурбуевич хөөрэнэ. — Бэлэдхэгдэhэн модоороо сабшалангай газар хорёолхобди. Үбэлдөө булагай эхиндэ тошо халяаха, сабшалан тарияалан дээрэ саhа тогтоохо даабари манда үгтэнхэй. Совхоздомнай 20 луговод хүдэлнэ. Бултадаа энэ хүдэлмэреэ hайнаар, саг соонь дүүргэхые оролдохобди.

Совхозой луговодуудай олонхинь пенсионернүүд юм. Тэдэнэр үндэр наhатай болобошье, ногооной яhала hайн ургаса абадаг болоо. Жэшээлэн хэлэбэл, байгша ондо луговод Д. Д. Дашинимаевай даажа абаhан 97 гектар сабшалангай гектар бүриhөө 21,5 центнер үбhэн абтаа. Түсэбынь 17 центнер байhан юм. 1974 ондо энэ нүхэр баhал hайнаар ажаллажа, гектар бүриhөө 19 центнер үбhэ абаhан байгаа. Ерэхэ жэлдэ бүри hайн амжалта түйлаха зорилготой.

Луговод П. Э. Цыренжапов участогайнгаа гектар бүриhөө байгша ондо 17 центнер үбhэ абажа, түсэбөө үлүүлэн дүүргэбэ. Б. Ж. Батуева баhал амжалтатай хүдэлөө. Тэрэнэй участогайнь гектар бүриhөө 18 центнер hайн шанартай үбhэн хуряагдаhан байна.

Совхозой тарияалан, сабшалан дээрэ эршэтэ ажалай сууряан замханагүй. Ерэхэ жэлэй үндэр ургасын түлөө тэмсэл үргэлжэлhөөр.

Д. ГАРМАЕВ.
манай корр.

ТҮЛЭГ ДУНДАА

Юhэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ Хүрбын совхозой ажалшад, тарияашад ороohо тарияанай, ногооной баян ургаса хуряагаа hэн. Түйлаhан энэ амжалтаараа урмашаад, газарай үрэжэл hайжаруулха габшагай хоёр hарын соносхогдоhонhоо хойшо энэ совхозой механизаторнууд, луговодууд ниилээд оролдолго гаргана. hүүлэй мэдээгээр совхозой сабшалан болон тарияалан дээрэ 3400-гаад тонно наг шэбхэ гаргагдаа. Уhалууриин 27 километр ханааб сэбэрлэгдээ.

Ажахыда лугомелиоративна хэдэн отряд эмхидхэгдэнхэй. Тус отрядууд үшөөл дулаан байhан үдэрнүүдые hамбаашалжа, сабшалан ба тарияалан дээрэ наг шэбхэ шадаал hаа, ехээр гаргаха гэжэ тэмсэнэ. Тиигэжэ ерэхэ жэлэй баян ургасын үндэhэ hуури табигдана.

Совхоз соогоо суутай болоhон луговод М. Шевченкын хүтэлбэрилдэг лугомелиоративна отряд наг шэбхэ зөөхэ хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадана. Тус агрегадай участок дээрэ 1500-гаад тонно наг шэбхэ гаргагдаад байна

Иигэжэ газарай үрэжэл hайжаруулха хүдэлмэри Хүрбын совхоздо түлэг дундаа ябана.

Ц.-Х. ГОМБОДОРЖИЕВА,
хүдөө бэшэгшэ.
Хориин аймаг.

ХАРТААБХАШАДАЙ ЗВЕНОДО...

Жэл бүри ороohо тарияанай, хартаабхын тогтууритай баян ургаса хуряадаг Кабанскын совхозой механизаторнууд газарай үрэжэл hайжаруулха талаар республика дотор соносхогдоhон габшагай хоёр hарын түрүүшын хахадта горитой хүдэлмэри хэhэн байна. Тиигэжэ ажахы доторнь эмхидхэгдэhэн лугомелиоративна оньhожоруулагдамал долоон звено гансахан hарын туршада 12 мянган тонно наг шэбхэ сабшалан, тарияалангай болон хартаабхын поли дээрэ зөөжэ, хараалагдаhан түсэбөө 4 мянган тонноор үлүүлээ.

Бидэнэй эндэ ерэhэн үдэр лугомелиоративна гурбан звеногой механизаторнууд совхозой хартаабхашан Константин Сидорович Хлыстовэй 50 гектар поли дээрэ шэбхэ зөөжэ байба.

— Совхоздомнай бүхыдөө 200 гектарта хартаабха тарингдадаг юм. Байгша ондо гектарай дунда зэргээр 180 центнер ургаса хуряагаа hэмди. Тиихэдэ манай звено гектар бүриhөө 280 центнер хартаабха суглуулжа, ажахы дотор дэлгэрhэн мүрысөөндэ эрхимлээ юм,— — гэжэ Константин Сидорович хөөрөө бэлэй.

Наг шэбхэ зөөгшэд абаhаар совхозой хартаабхашадай нүгөөдэ гурбан звенодо ажаллаад, мүнөө Стрелкэ гэжэ газарта нэмжыдэг К. Хлыстовэй даадаг поли дээрэ ерэhэн байна.

— Эндэ ерэhээр hаяннайбди. Урдань Василий Яковлевич Суворовой поли дээрэ ажаллаабди. Тэндэ урид зохёогдоhон түсэбэйнь ёhoop наг шэбхэ зөөгөөд, hүүлшынгээ звеное хангажа байнабди. Эндэ үни болонгүй даабарияа дүүргэhээр, нүгөөдэ звенонуудтайгаа хамтаржа, сабшалан, тарияалан дээрээ ажаллахамнай, — гэжэ лугомелиоративна оньhожоруулагдамал звеногой тракторист Иван Иванович Власов мэдүүлээ hэн.

Газарай үрэжэл hайжаруулхаар соносхогдоhон габшагай хоёр hарын hүүлшын 30 хоногой туршада совхозой луговодууд, механизаторнууд гансашье түсэбөө дүүргэхэ бэшэ, мүн холо үлүүлхэ хүсэлэнтэй. Юуб гэхэдэ, арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ совхозой механизаторнууд бүри ехэ ургаса хуряаха уялга абанхай юм.

Мүнөө эндэ наг шэбхэ зөөхэ хүдэлмэри үргэлжэлhэн зандаа.

Манай корр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: лугомелиоративна оньhожоруулагдамал звеногой механизатор И. И. Власов.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ

ЧССР-эй партийно-правительственнэ делегаци эхэ орондоо ошохоёо мордобо

ЛЕНИНГРАД. (ТАСС). КПЧ-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, ЧССР-эй Президент Густав Гусак түрүүтэй ЧССР-эй партийно-правительственнэ делегаци «Аврора» гэжэ крейсертэ хүрэжэ, Нева мүрэн дээрэхи хототой танилсажа дүүргэбэ. Хүндэтэ айлшанай хүндэлэлдэ тэрэнэй мачта дээрэ ЧССР-эй гүрэнэй туг мандуулагдаhан, крейсерэй палуба дээрэ тэрэнэй экипаж жагсаагдаhан байгаа.

КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй уряалаар хани ёhоной албанай хэрэгээр Советскэ Союзда ерэhэн ЧССР-эй партийно-правительственнэ делегаци Эхэ орондоо ошохоёо энэ үдэртөө мордобо. КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй Ленинградска обкомой нэгэдэхи секретарь Г .В. Романов, КПСС-эй ЦК-гай секретарь К. Ф. Катушев ба бусад түсхай тушаалтад ЧССР-эй, СССР-эй, РСФСР-эй гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэhэн аэропорт дээрэ делегацие үдэшөө.

Ленинградай ажалшадай түлөөлэгшэд айлшадаа үдэшэлсэhэн байна.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ САГ ҮРГЭЛЖЫН КОМИССИНУУДТА

Түсэбтэ табан жэлэй түгэсхэхы жэл—1975 он дүүрэхэ дүтэлжэ байна. СССР-эй юhэдэхи зарлалай Верховно Соведэй депутадууд дүрбэдэхи сессидээ декабриин 2-то Кремль соо суглараха юм. Эдэнэр ороной 1976 оной түсэб ба бюджедые, 1974 оной бюджедэй гүйсэдхэл тухай тоосоое хаража үзэхэ байна.

СССР-эй Верховно Соведэй палатануудай түсэблэлгын-бюджетнэ, hалбари hалбариин комиссинуудай ба залуушуулай хэрэгүүдые эрхилдэг комиссинуудай эмхидхэhэн бэлэдхэлэй комиссинуудта, түсэблэлгын-бюджетнэ комиссинуудай пленарна заседанинуудай дээрэ эдэ асуудалнуудаар СССР-эй правительствын табиhан документнүүдые депутадууд хэдэн үдэр соо зүбшэн хэлсэбэ.

СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй ба Национальностьнуудай Соведэй hалбари hалбариин комиссинуудай пленарна заседанинууд ноябриин 29-дэ Москвада болоhон байна.

1976 оной арадай ажахын түсэб ба бюджедые уридшалан хаража үзэлгын дүнгүүд тухай бэлэдхэлэй комиссинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй хэhэн элидхэлнүүдые, мэдээсэлнүүдые, 1974 оной бюджедэй гүйсэдхэл тухай тоосоое шагнаба.

700 гаран депутат саг үргэлжын комиссинуудай хүдэлмэридэ хабаадаа. Зүбшэн хэлсэлгын үедэ СССР-эй правительствын табиhан ерэхэ жэлэй гүрэнэй түсэбэй ба бюджедэй зохихо хубинуудые hайшааха гэжэ дурадхаха зуураа, коммунис байгуулалтын улам ургажа байгаа зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгые энэ түсэб, бюджет хангаха байна гэжэ тэмдэглээ. Арадай ажахын бүхы шатануудай хүдэлмэриин шанар hайжаруулха, тэрэнэй арга нөөсэнүүдые бүрин ашаглаха шухала гэжэ комиссинуудай гэшүүд хэлэhэн байна.

Ороной 1975 оной түсэб ба бюджедые бэелүүлгэ КПСС-эй XXIV съезд дээрэ табигдаhан түсэбтэ табан жэлэй гол зорилгые, — совет арадай материальна ба соёлой хэмжээе нилээд дээшэлүүлхэ гэhэн зорилгые амжалтатайгаар бэелүүлхэ арга олгохо байна гэжэ үгэ хэлэгшэд сэдьхэлээ ханангяар тэмдэглээ.

Орсной 1976 оной түсэб, бюджет тухай оруулагдаhан дурадхалнуудые комиссинууд баталаад, түсэблэлгын-бюджетнэ, hалбари hалбариин ба залуушуулай хэрэгүүдые эрхилдэг комиссинуудай нэмэлтэ элидхэлнүүдэй проектнүүдые хаража үзэhэн, СССР-эй Верховно Соведэй тус тус палатануудай заседанинууд дээрэ саг үргэлжын комиссинуудай үмэнэhөө нэмэлтэ элидхэлнүүдые хэхыень Союзай Соведэй ба Национальностьнуудай Соведэй түсэблэлгын-бюджетнэ комиссинуудай түрүүлэгшэнэр депутадууд Г. И. Ващенкада, Н. И. Масленниковта даалгаhан байна.

АНТАРКТИДЫН ЭРЬЕ ШАДАР

ЛЕНИНГРАД. (ТАСС-ай корр. Н. Константинов. Совет Антарктическа флотилиин тугшан—«Михаил Сомов» гэжэ дизель-электроход зургаадахи түбиин эрье хүдар ошобо гээд географиин эрдэмэй кандидат О. К. Седов корабль дээрэhээ Ленинград руу мэдээсэhэн байна. Тэрэ Антарктидада хүдэлхэ совет 21-дэхи экспедициин сезонно отрядай хүтэлбэрилэгшэ юм.

Урда полюстохи газар тээшэ түрүүшынгээ тамаралгада гараhан «Михаил Сомов» совет мэргэжэлтэдэй Беллинсгаузен гэдэг станциин байдаг Ватерлоо арал шадар якоряа хаяба.

ТҮРҮҮ ДҮЙ ДҮРШЭЛЭЙ ХУУДАҺАН

ҮЙЛЭДБЭРЕЭ ТОМОДХОЖО, ТУСХАЙ ШЭГЛЭЛТЭЙ БОЛГОҺОНОЙ АША ҮРЭ

Нютагай байгаалиин эрхэ байдалда зохихо, эгээн ехээр, гаргаша багатайгаар абтаха хүдөө ажахын продукцинуудые үйлэдбэрилхөөр хараалжа, байгаалиин-экономическа зоно болон районуудые эрдэм ухаанай үндэһөөр шэнжэлжэ, гүнзэгыгөөр, хубилгадахагүйгөөр тусхай шэглэлтэй болгохо гээшэ хүдөө ажахые хүгжөөхэ, оронойнгоо арад зониие эдеэ хоолоор болон промышленностиие түүхэй эдээр хангаха талаар улам улам ургажа байгаа эрилтые хангаха хэрэгтэ шиидхэхы удха шанартай гэжэ КПСС-эй программа дотор онсолон тэмдэглэгдэһэн байгаа. Тиимэһээ тусхай мэргэжэлтэй үйлэдбэриин томо хубинуудые байгуулбал, колхоз болон совхозуудай экономикые богонихон болзорто хүгжөөхэ, парти, правительствын зүгһөө табигдажа байгаа зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэжэ болохо гэжэ манай аймагта һүүлэй арбан жэлдэ энэ талаар хэгдэһэн хүдэлмэриин дүнгүүдшье гэршэлжэ үгэнэ.

Кабанскын совхозой Каргиновско һаалиин фермын һаалишан Анна Ильиничнатай хамта басаганиинь, КПСС-эй гэшүүн Татьяна Селиванова ажалладаг юм. Татьяна байгша оной арба һарын туршада үнеэн бүриһөө 3500 килограмм һү һаагаа. Тиигэжэ аймаг соогоо түрүүлжэ ябана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: эхэ басаган хоёр Селивановатан.

ГОЛ ҺАЛБАРИНУУД ЗҮБӨӨР ТОДОРХОЙЛОГДОО

1961 ондо аймаг доторхи 16 колхозой һуури дээрэ 4 совхоз байгуулагдаһан юм. Түрүүшын жэлнүүдтэ эдэ совхозууд, тэдэнэй отделенинүүд бүхы түрэлэй мал үсхэбэрилдэг, зүгынүүдые баридаг һэн. Шэнжэлээд үзэхэдэ, энэ замаар ябажа, саашадаа амжалта туйлахань бэрхэтэй гэжэ ойлгогдоо бэлэй. Юуб гэхэдэ, бүхы совхозууд жэлээ гарзатайгаар дүүргээ. 1963 ондо совхозуудай гарзань 1.419 мянган түхэриг болоо. Гансал ороохо таряа ургуулха һалбари олзотой гараа. Тиимэһээ совхозуудай үйлэдбэриин хубинуудые томодхохо, тусхай шэглэлтэй болохо хэрэгые гэдэргэ татахаар бэшэ байгаа.

Аймагай совхозуудай үйлэдбэрие томодхохо, тусхай шэглэлтэй болгохо хэмжээнүүд мэргэжэлтэдэй, ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдэй хүсөөр тодорхойлогдожо, 1964 оной июнь һарада КПСС-эй обкомой бюрогой, республикын Министрнүүдэй Соведэй хамтын заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, тусхай тогтоол абтаһан юм. Ажахынуудые иимэ тусхай шэглэлтэй болгоходоо нэн түрүүн аймаг дотор хүгжэжэ байгаа промышленностиие, тэндэ ажалладаг хүнүүдэй олошоржо байһаниинь хараада абтажа, город шадарай ажахынуудай хэбээр мэргэжүүлхэ гэжэ шиидхэгдээ һэн.

Тиихэдээ нютаг нютагай байгаалиин онсо өөрсэ илгаае, эдлүүриин газарай хэмжээе, шанарые, сагай уларил хараада абтаа. Нуур, сөөрэмүүдэй олон байһан хадань, уһанай шубуудые олоор үсхэбэрилхэ зорилго табигдаа. Мүн совхозуудай ажалшадай үйлэдбэриин дүршэл шадабари, үйлэдбэриин бааза гэхэ мэтэ анхаралда абтаһан байгаа.

Юрэдөө үйлэдбэреэ томодхохын, тусхай шэглэлтэй болгохын урда тээ бэлэдхэлэй ехэ хүдэлмэри хэгдэһэн, совхозуудай үйлэдбэриин хуби бүхэниинь экономическа талаар шэнжэлэгдэһэн, энээндэ совхозуудай эдэбхитэд, хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэд үргэнөөр хабаадуулагдаа.

Жэшээнь, шубуу үсхэбэрилгые абажа үзэе. Кабанскын совхозой тахяа, нугаһа олонтой байһыень хараада абажа, энэ совхозые тахяагай үндэгэ, шубуунай мяха үйлэдбэрилхэ шэглэлтэйгээр хүгжөөхэ гэлсэгдээ һэн. Зүгөөр бусад ажахынуудта бии байгаа шубуунай фермэнүүдые гэнтэ үгы хэнгүй, тэрэниие 2—3 жэлэй туршада хэхэ, Кабанскын совхоздо шубуунай ажахыгаа ехээр хүгжөөхэ саг олгохо, үндэгэ абалгаяа бүхы аймагаараа нэгэшье жэлдэ хороохогүй гэжэ шиидхэгдээ бэлэй.

Тэрэшэлэн хони үсхэбэрилгэ абаял даа. Эгээн олон хонитой «Шергинский» совхоздо тэрэнэй тоо оройдоо 4 мянгаад байгаа. 1963 ондо энэ һалбарида 91,3 мянган түхэриг гаргашалагдаа, зүгөөр хониной нооһо, мяха худалдажа, миил 73,5 мянган түхэриг оруулагдаа. Иимэрхүү гарзатайгаар жэл бүхэндэ гарадаг байшоо. Хуурай, доболиг бэлшээригүй дээрэһээ хонидые адуулха аргагүй байжа, энэ һалбари саашань хүгжөөхөөр бэшэ гэжэ тоологдоо. Ажахынуудай ороохо таряа һайнаар ургуулдаг байһые хараада абажа, хонидой орондо гахай олоор үсхэбэрилхөөр шиидхэгдээ.

Тиигэжэ «Шергинский». Оймородой совхозууд гахай үсхэбэрилхэ шэглэлтэй болгогдоһон юм. Зүгөөр Оймородой совхоз поршоонхонуудые олоор гаргажа, хүршэ «Шергинский» совхоздоо үгэхөөр хараалагдаһан байгаа.

Байгалай совхозой промышленна предприятинуудта (Каменск, Селенгинск тосхонуудта) дүтэ байһые хараада абажа, тэндэхи гол һалбаринь һү һаалиин мал үсхэбэрилхөөр тодорхойлогдоо һэн. Тиигэжэ совхоз бүхэнэй гол һалбаринь олдоһон юм. Зүгөөр эдэ гол һалбаринуудай хажуугаар ажахы бүхэн һү һаалиин мал үсхэбэрилхэ, Байгалай совхоз гахай үсхэбэрилсэхөөр хараалагдаа.

Мүнөө арба гаран жэлэй үнгэрөөд байхада, хараалагдаһан хэмжээнүүдэй зохисотой, зүб байһаниинь элирээ. Кабанскын совхоз шубуу, илангаяа уһанай шубуу үсхэбэрилдэг, Оймородой болон «Шергинский» совхозууд гахай үдхэдэг, Байгалай совхоз һаалиин мал баридаг гол шэглэлтэй болонхой. Бүхы совхозууд һаалиин малтай.

ТҮРҮҮШЫН АЛХАМУУД

Ямар аргаар үйлэдбэрие томодхохо, тусхай шэглэлтэй болгохо хүдэлмэри ябуулагдаа, эмхидхэгдээ гээшэб?

Совхоз бүхэн өөһэдынгөө ажахын гол һалбари тодорхойлһоор лэ үйлэдбэриингөө жэжэ хубинуудые хамтаруулха, малай шэнэ байрануудые барижа, хуушануудыень һэльбэн заһабарилжа ороо бэлэй. Энээниие «Шергинский» совхозой жэшээ дээрэһээ харая.

«Шергинский» совхоз мал ажалдаа онсо анхарал хандуулдаг юм.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: энэ совхозой ажалшад силос даража байна.

Тусхай шэглэлтэй болгогдохын урда тээ энэ совхоздо һаалиин 8 гүүртэ, хонидой 5 отара, шубуунай фермэ, буруу, хашарагуудай хэдэн гүүртэ бии байгаа. Мүнөө үедэ энэ совхоз гурбан томо фермэдээ 22 мянган гахай үсхэбэрилнэ. Эхэ гахайнуудай 2 фермэ, нэгэ доро 10 мянган гахай шахан таргалуулха нэгэ фермэ бии. Эндэнь томо сагаан үүлтэрэй һүрэг гахайнууд үсхэбэрилэгдэнэ. 1.300 үнеэдынь гурбан фермэдэ харууһалагдана. Буруу, хашарагуудые шахан таргалуулха байра түхеэрэгдэнхэй.

Иимэрхүү хүдэлмэри бусад бүхы совхозуудта ябуулагдаа. Тиигэжэ мүнөө үедэ 7.000 үнеэд 28 фермэдэ байлгагдана. Хахадһаа олонхинь нэгэ газарта 300—400-гаараа харууһалагдана.

Элдэб үбшэнһөө һэргылхэ зорилготойгоор эхэ гахайнуудаа ондоо тээ амяарлан байлганабди. Эхэ гахайнууд гурбан цехэй гуримаар харууһалагдана. Түрүүшын цехтэ, һубаи, ороондо оруулагдаха эмэ гахайнууд, 2-дохи цехтэ — түрэхэ, түрэжэ байһан гахайнууд, 3-дахи цехтэ — эхэһээ һалгаагдаһан поршоонхонууд түлжүүлэгдэнэ. Гахайнууд тусгаар тогтоогдоһон болзорнуудта нэгэн доро гүлгэлнэ. 3,5—4 һаратай болоһон, 30—35 килограммтай поршоонхонууд шахан таргалуулгын фермэдэ тушаагдадаг гуримтай. Эндэ 5—6 һарада тэжээгдээд, шахан таргалуулагдаад, тус бүрэе 100—120 килограммтайгаар гүрэндэ тушаагдана.

Мал ажалай һалбаринуудые томодхохо, тусхай шэглэлтэй болгохын хажуугаар иимэ хүдэлмэри газар тараалангай һалбаринуудташье хэгдэһэн байха юм. Хэрбээ урдань хартаабха, овощ эндэ тэндэ бага багаар тарингдадаг байгаа һаа, тэрэ мүнөө үрэжэлтэ һайн газартай бригада, отделенинүүдтэ үгтэнхэй. Жэшээнь, овощ тарилгын талмайн хахад хубинь Байгалай совхоздо ороно. Хартаабха ургуулха оньһожоруулагдамал тусхай звенонууд эмхидхэгдэнхэй.

Совхозой мал ажалай һалбаринуудые хараада абажа, тараалангай талмай хубаарилга хубилгагдаһан юм. Жэшээнь, «Шергинский» совхозой гахай олоор үсхэбэрилдэг байһые хараада абажа, эндэхи бүхы тарилгын 70 процентые ороохото ургамалнууд эзэлдэг болоо.

Жэл ерэхэ бүри тэжээлэй ехээр хэрэглэгдэдэг боложо байһан ушарһаа газар тараалан дээрэһээ шадаал һаа ехэ продукци абаха зорилго ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, мэргэжэлтэдэй урда табигдаа. Газар тараалангай культура дээшэлүүлхэ зуураа, зүб севооборот баримталха шухала болоо. Сэбэр паар үгы тооной болгожо, малай тэжээлдэ ехэ хэрэгтэй обёос, ешмээн, илангаяа горох тарилгые эрид үргэдхэһэн байнабди. Һүүлэй жэлнүүдтэ сэбэр паар бүхы хахалагдадаг газарай миил 3—4 процентые эзэлнэ.

Һүүлэй арбан жэлдэ хахалагдадаг газарай балай үргэдхэгдөөгүйшье һаа, горох тарилга хоёр дахинһаа үлүүгээр үргэдхэгдөө, горох-обёосой холисотойнь тоолобол, 8 мянган гектараар ехэ боложо, мүнсо 18—19 мянган гектарта хүргэгдөө. Эдэ жэлнүүдтэ тараалан, сабшалан дээрэ нютагай органическа үтэгжүүлгэ хоёр дахин, минеральна үтэгжүүлгэ 10-дахин ехээр хэрэглэгдэдэг болонхой.

Зелёнкын тарилгые гурба дахин хороожо, олон жэлэй ногоо, горох-обёосой холисо тарилга эрид үргэдхэгдөө. Тиигэжэ энээгээр бүхы силос дарагдажа, ногооной гурил гаргагдана, малда ногооноор эдюулэгдэнэ.

Горох гээшэ малда ашаг шэмэтэй һайн тэжээл байхаһаа гадна, газарай үрэжэл дээшэлүүлдэг ургамал гэжэ бүгэдэндэ мэдээжэ. Монсогор горох соо 16—35 процент хүрэтэр ехэ белок байдаг. Саг соогоо хуряагдаһан горохой һолоомон голой үбһэнтэй адли сэгнэгдэдэг гээшэ.

Горох, горох-обёосой холисо ехээр таридаг болоһоной ашаар ниитынгээ адууһа мал шэмэтэй һайн тэжээлээр, илангаяа белогоор хангадаг болообди. Жэл бүри 18—19 мянган гектар ороохото ургамалнууд горохой һууридa таригдана. Тэрэнь сэбэр паар дээрэ таригдаһанһаа өөрэгүй юм. Тиимэһээ тэндэ гол түлэб шэниисэ таригдадаг байна.

Иимэрхүү гуримтай севооборотнууд ажахынуудта баримталагдана.

«Шергинский» совхозой дүрбэн политой севооборотдо түрүүшын полидо горох, удаадахидань шэниисэ, гурбадахидань горох-ороохоной холисо, дүрбэдэхидэнь — шэниисэ таригдана. Поли бүхэнэй хэмжээн 268 гектар болоно. Дүрбэн жэлдэ тарилгань һэлгэгдэжэ дүүрэдэг. Мүн Байгалай совхоздо 5 политой севооборот бии. Табадахи полииень обёос эзэлнэ.

Мал олонтой Оймородой совхозой отделенинүүдтэ гурбан политой севооборот хэрэглэгдэнэ. Эндэнь нэгэдэхи полиие горох-ороохоной холисо, хоёрдохииень шэниисэ, гурбадахииень обёос эзэлдэг.

Үнгэрһэн арбан жэлэй туршада мал ажал болон газар тараалангай ажахые томодхохо, тусхай шэглэлтэй болгохо үедэ совхозуудай үйлэдбэриин гол фонднууд 13 миллионһоо 22 миллион түхэриг хүрэтэр ехэ болоо. Малай шэнэ байранууд олон түхеэрэгдээ, хуушануудынь һэльбэн заһагдаа, тэндэхи ажал ехэтэй хүдэлмэри оньһожоруулха олон түхеэрэлгэнүүд тодхогдоо. Үйлэдбэриин олон хубинуудта шэнэ технологи нэбтэрүүлэгдээ. Фермэ бүхэнэй дэргэдэ силос дараха цемент ханатай нүхэ, тэжээл буйлуулха цех гэхэ мэтэ түхеэрэгдээ.

АША ҮРЭЕЭ ХАРУУЛАА

Үйлэдбэреэ томодхожо, тусхай шэглэлтэй болгоһоной аша үрые хүдөө ажахын продукци абалга ба гүрэндэ худалдалгын хэмжээнэй ехэ болгогдоһоноор гэршэлэн харуулая. Эдэ жэлнүүдтэ ороохо тараанай ургаса гектарай 10-һаа 15 центнер хүрэтэр дээшэлээ. Аймагнай жэлдээ дунда зэргээр 35 мянган тонно таряа абадаг һаа, мүнөө 45 мянган тоннодо хүргөө. Хартаабхын ургаса хоёр дахинһаа үлүүгээр нэмэжэ, мүнөө дунда зэргээр гектарай 100 центнер абтадаг болоо.

Корнеплодуудай ургаса 5 дахин дээшэлээ. Хэрбээ урдань (1963—1964 онуудта) хахалагдадаг газарай гектар бүриһөө 6—7 центнер тэжээлэй единицын хэмжээнэй ургаса абтадаг һаа, мүнөө тэрэ 16—17 центнертэ хүргэгдөө.

Хэрбээ 1964 ондо аймагай ажахынууд 30 мянга гаран центнер мяха гүрэндөө худалдаһан байбал, тэрэмнай нёдондо 78 мянга гаран центнертэ хүргэгдөө. Энэ жэлдэ бүри ехэ болоо. Һүн тэрэ үеынхиһөө баһал хоёр дахин шахуу ехээр худалдагдана. Үндэгэн 2,4 дахин ехээр абтадаг болонхой.

Энэ үедэ адууһа малай тоо нилээд олошороо. Арбан жэлэй туршада үхэрнүүд 20 процентээр, үнеэд 24 процентээр олон болоо. 1965 ондо 18 мянга гаран гахайтай байгаа һаа, мүнөө 32 мянга гаран болонхой. 14 мянга гаран шубуу байбал, энэ жэлдэ тэдэмнай 206 мянганда хүргэгдөө гэхэ гү, али 14 дахин олошороо бшуу. Кабанскын совхоз жэлдээ 20 мянга гаран центнер шубуунай мяха гүрэндөө тушаана.

Теэд түрүүшын табан жэлэй үнгэрөөд байхада, үйлэдбэрие томодхохо, тусхай шэглэлтэй болгохо хэрэгтэмнай дутагдалнууд олон ушарһан байгаа. Илангаяа мал ажалай продукциин өөрын үнэ сэн биратай доошолжо үгөөгүй, зарим продукцияар ехэ болоһон юм. Энэ юун дээрэһээб гээд шэнжэлхэдэмнай, мал ажалай, илангаяа һаалиин фермэнүүдэй ажал ехэтэй хүдэлмэри зарим талаараа оньһожоруулагдаһан дээрэһээ малшадта олон мал даалгаха аргагүй байшоо.

Ушар тиимэһээ мал ажахые промышлен[…] үндэһэ һуури дээрэ гаргаха асуудал 1971 оно[й] декабрь һарада партиин райкомой пленум дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ һэн. Эндэ малай томо комплекснуудые бүтээхэ, һайжаруулагдамал бэлшээритэй болохо, сенаж дараха түхеэрэлгэнүүдые бариха, малай үүлтэр һайжаруул[ха] хүдэлмэри гуримшуулха. малшад болон механизаторнуудай мэргэжэл шадабари дээшэлүүлхэ ехэ программа хараалагдаа һэн.

Тэрэнэй ёһоор һүүлэй дүрбэн жэлдэ туе бү[]рез 400 үнеэдэй байха 6 комплекс бүтээгдэ[]600 үнеэдэй байха томо байра баригдажа дү[]рэхэ дүтэлөө. Мүн 800 үнеэдэй байра бари[]документнүүд бэлдэгдэнхэй.

Гахайн байрануудые һэльбэн заһабарилха[] тэндэ шэнэ түхеэрэлгэнүүдые тодхохо талаар ехэ хүдэлмэри хэгдэнэ.

Эхэ гахайнуудай байрануудта дороһоо элек[т]рын хүсөөр дулаасуулагдадаг шала хэгдэ[] «Климат-46» түхэлэй түхеэрэлгэ болон бус[] шэнэ юумэнүүд тодхогдоо.

2 мянгаад гектарта һайжаруулагдамал бэ[л]шээрн түхеэрэгдээ. 1976 ондо тэрэнэй хэ[м]жээнь адагынь 3 мянган гектарта хүргэгдэ[] юм.

Байгша ондо жэлдээ 2200 тонно мяха үгэ[] хүсэтэй нугаһанай фабрика ашаглалгада ору[у]лагдаа.

Эдэ бүгэдын ашаар аймагнай гүрэндэ ма[л] ажалай болон газар тарлалангай продуктну[у]дые худалдаха, малай тоо толгой олошоруул[]юһэдэхи табан жэлэй түсэбөө амжалтатайга[]дүүргэжэ байна.

АРГА БОЛОМЖОНУУДАА ХҮСЭДӨӨР ХЭРЭГЛЭХЭ

Тиигэбэшье совхозуудаймнай үйлэдбэр[]хэрэглэгдээгүй арга боломжонууд, нөөсэн[]яһала бии гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй. Газар т[а]ряалангай талаар абажа үзэхэдэ, ажахыну[]най бүхы тарилгаяа сортовой һайн үрэһө[]хангажа шадаагүй байһаар. Тиимэһээ мү[]үедэ ажахы бүхэндэ бии байгаа үрэһэнэй бр[и]гада, звенонуудай хүдэлмэри һайжаруул[]ерэхэ жэлэй ургасада хүсэд хүрэхоор эр[]шанартай, һайн сортын үрэһэ бэлдэхэ тала[]хэмжээнүүд абтажа байна.

Мал ажал дээрэ харабал, продукциин ш[]нар мүнөө сагай эрилтэдэ үшөөл хүрэнэгү[й]. Нилээд ехэ һүн ГОСТ-ын эрилтэһээ доогу[р] шанартайгаар тушаагдана. Энэ жэлдэ гүрэ[н]тушаагдаһан нугаһадай шэгнүүр доошол[]нилээд олониинь шанар муутай гэжэ сэгнэг[дэ]жэ абтаа. Малай олохон байрануудай бари[]удаарна, саг соогоо ашаглалгада оруулагда[]гүй.

Мүнөө үедэ аймагай партийна, советскэ, [хү]дөө ажахын органууд, совхозуудай хүтэлб[эри]лэгшэд бии байгаа дутагдалнуудаа усад[]арбадахи табан жэлые алхаса хурдантай[]угтаха гэжэ бүхы хүсөөрөө оролдоно.

Хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ хэрэглэгд[]ехэ арга боломжонуудай бии байһые манай[]рүүшүүл, түрүү ажахынууд гэршэлжэ ү[]Байгалай совхозой Валентин Герасим[]Клеменинэй хүтэлбэрилдэг тракторно-тар[]ажалай бригада жэл бүри гектарай хори [] центнер таряа хуряажа абадаг. Энэ жэлд[]тар бүриһөө 25,1 центнер таряа, тэрэ []30,4 центнер шэниисэ хуряаһан байна. Х[]газар тараалангай культурые энэ бриг[]хэмжээндэ хүргэбэл, аймагнай хэды ехэ ү[]абаха аргатай байна гээшэб.

Кабанскын совхозой механизатор Кон[стан]тин Сидорович Хлыстовэй звено жэл бү[]хартаабхын баян ургаса туйладаг. Мүнөө[]дэ энэ звено 50 гектарай тус бүриһөө 2[]центнер хартаабха ургуулжа абаа. Кабан[]совхоз бүхыдөө 200 гектарай тус бүриһө[]центнер хартаабха хуряажа абаһан жэш[]

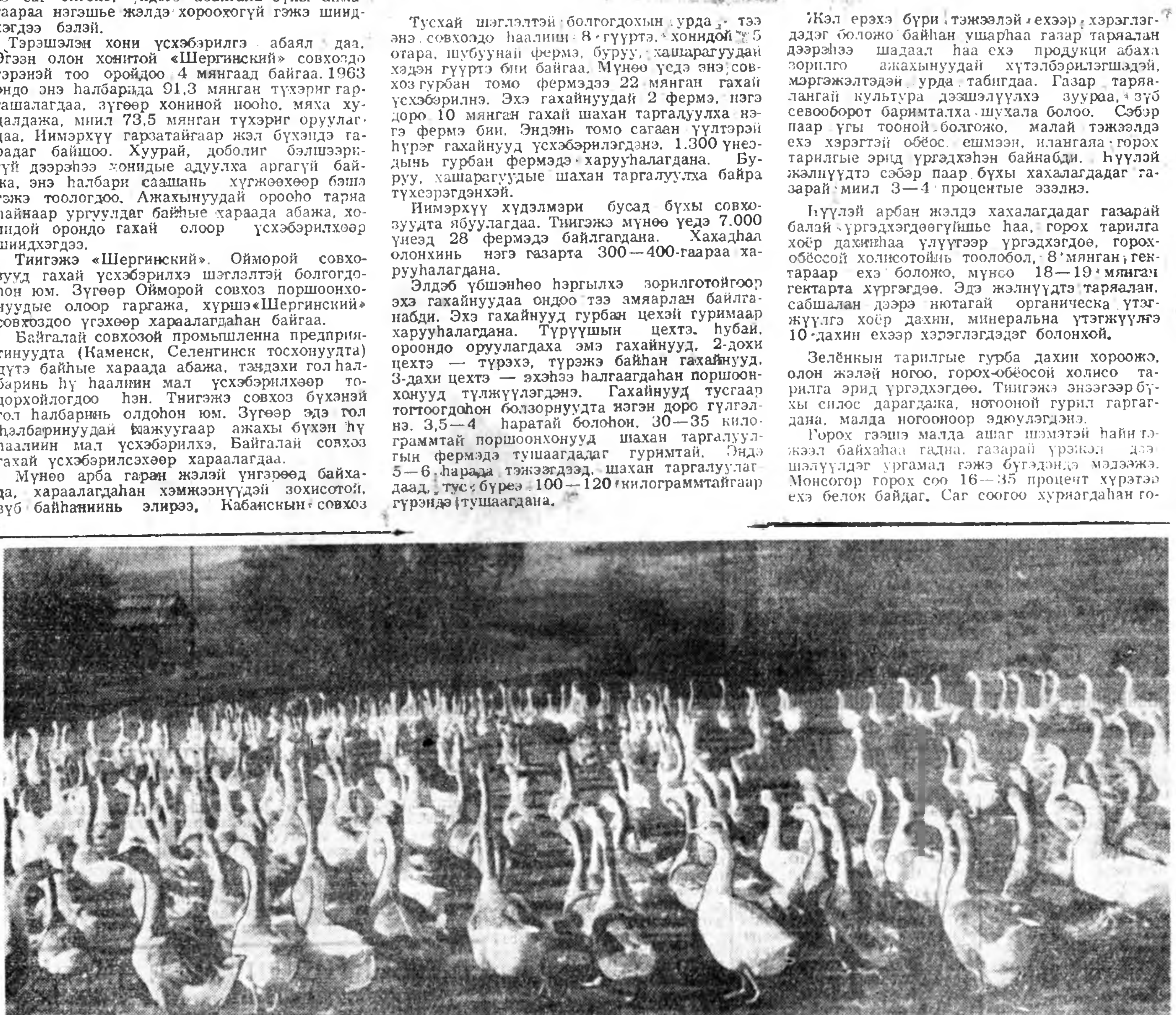
Мүн иимэ түрүүшүүл малшадайшье []олон. Жэшээнь. Кабанскын совхозой К[арги]новско һү һаалиин фермын коллектив ([]шань сомоной Соведэй депутат Алек[]Сергеевич Гашов) жэлһээ жэлдэ үнеэд[]һү шэмэ дээшэлүүлнэ. Энэ жэлэй үнгэрһэ[]бан кварталай туршада тус фермынхид []центнер һү һааха уялгатай байбал. тэ[]3463 центнертэ хүргөө. Бүхы аймаг[]үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 2022 кило[]һүнэй һаагдаад байхада, тус фермын кол[]2388 килограмм һү һаанхай. Энэ ферм[]рүү һаалишад Татьяна Николаевна, []Ильинична Селивановатан энэ үедэ үнеэ[]риһөө 3254—3110 килограмм һү һаажа []

Иигээд ерэхэлээрэ арбадахи табан []эдэ түрүүшүүлэй туйлалтануудые бү[]шадабари болгохо гэжэ оролдохо бай[]Тиигэбэл совхозуудай үйлэдбэриин аш[]улам дээшэлхэ, гүрэндөө бүри ехэ, һай[н ша]нартай продукци үгэхэ аргатай болох[]

Бага гаргашатайгаар ехэ продукци []продукциин өөрын үнэ сэн хямдаруул[]лэдбэриин һалбари бүхэниие ашаг үрэ[]зотой болгохо талаар Кабанскын совхо[]амжалта туйлаа. Эдэнэр табан жэлэй []шада 7.512 мянган түхэриг сэбэр олзо []ха түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэн байна. []жэлэй туршада энэ совхоздо ажалай []45 процентээр дээшэлһэн байха юм. []лаар Кабанскын совхозой дүй дүршэлые []жэлжэ, ажахы бүхэндөө хэрэглэхэ хү[]ябуулагдажа байна.

Аймагай хүдөө ажахын хүдэлмэр[]КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэр[]лүүлэн, юһэдэхи табан жэлэй турша[]тараалангай, мал ажалай продуктнууд[]ха. гүрэндөө худалдаха талаар горит[]урагшаа хэбэ. Теэд ерэхэ табан жэлд[]лүүлхэ зорилгомнай бүришье ехэ.

А. ДАНЫ[…]
Кабанскын аймгүйс[…]
ТҮРҮҮ[…]

Кабанскын совхоз галуу үсхэбэрилжэ, нилээд ехэ олзо оршо оруулдаг.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: совхозой галууд.

С. БАЛДУЕВАЙ фотонууд.

Энэ хуудаһые манай тусхай корр. Б. ГЫЛЫКОВ эмхидхэбэ.

Арадай хиналтын булан

АШААН ЮУНДЭ БАГААР ТЭЭГДЭНЭБ?

Түмэр замай түрүү предприятинууд болон шэгнүүршэд вагонуудта шадаал һаа, ехэ ашаа тээдэг болохын тула бага бэшэ ажал хэһэн байна.

Манай республикын модошод түмэр замшадтай хамга ажаллажа, отолһон модо, шпал болон бусад зүйлнүүдые шадаал һаа ехээр ашахые оролдоно. Вагонуудай оройдо модо обойлгон, малгайдал адляар ашаха үүсхэл анха түрүүн манай республикада гаргагдаһан юм. Энэ үүсхэлые манай республикын түмэр зам дээрэ ажалладаг коммерческэ ревизор нүхэр Афанасьев гаргаһан байгаа. Түмэр замшад болон транспортна цехүүдэй хүдэлмэрилэгшэд вагонуудта ашаа тээлгые дээшэлүүлхэ талаар бусадшье хэмжээнүүдые абаһан байна.

Гэхэ зуура, зарим ушарта вагонуудта ашаа багаар тээхэ ушар дайралдана. Вагонуудай хэды дуталдажа байбашье, зарим предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд, тэдэндэ мэдэлтэй транспортна цёхүүд хараалагдаһан нормоһоо багаар ашаануудые тээнэ. Энээнһээ боложо, олон вагон нэмэжэ хэрэглэгдэхэ, харгын гарза дээшэлхэ ушартай болоно.

«Вторчермедэй» Буряадай управлениин предприятинууд металлай хаядаһа вагонуудта хараалагдаһан нормоһоо саг үргэлжэ багаар ашана. Зарим ушарта энээ руу эльгээгдэһэн вагонууд хооһоор шахуу, оройдоол 40—50 процент ашаатай бусадаг байна. «Вторчермедэй» управлениин предприятинуудай металл тушаагшадта шанга эрилтэ табядүй дээрэһээнь сорт сортоорнь илгагдаагүй металл абтажа, дам саашань тэрэ хэбээрээ тушаагдана. Дурсагдаһан шалтагаанһаа боложо, һара бүри олон тоото вагон хооһоор шахуу ябуулагдана.

Арадай хинагшад эдэ бүхы дутуу дундануудые «Вторчермедэй» Буряадай управлениин хүдэлмэрилэгшэдтэ нэгэнтэ бэшэ һануулһан байха. Гэбэшье, алдуугаа заһахабди гэжэ нэгэнтэ бэшэ үгэеэ үгөөшье һаа, хэлэһэндээ хүрэжэ шадаагүй.

Ой модоной промышленностьда вагонуудай яажа хэрэглэгдэдэг тухай асуудалые арадай хинагшад шалгажа үзөөд, горитой дутагдалнуудые элирүүлнэ.

Жэшээнь, октябрь һарада Шулуутайн леспромхоздо ашаалагдаһан 180 вагоной 82-нь хараалагдаһанда орходоо һураггүй бага ашаатай байгаа. Харин документын ёһоор, тэдэ вагонууд хүсэд ашаалагданхай гэжэ харуулагдаа.

Дээрэ дурсагдаһан баримтанууд Байгалай модоной баазадашье элирээ. Шалгалтын болоходо энэ предприятиин хэрэглэһэн 100 вагоной 42-нь дутуутаар ашаалагдаа. Хандагатайн леспромхозой 24 вагоной 14-пиинь мүн лэ дутуугаар ашаалагдаа гэжэ шалгалтаар элирүүлэгдээ.

Үдын урда бэедэ байдаг Буряадай мебель болон модоной комбинадайхид Сэлэнгын ЦКК руу технологическа зомгооһо эльгээхэдээ, задагай вагонуудые багаар ашаална. Жэшээнь, 60 тонно ашаа тээхэ шадалтай вагонуудта оройдоол 28 тонно ашаан тээгдэнэ. Тиихэдээ вагоной оройдоол 50 процентнь хэрэглэгдэнэ. Зомгооһоной хэды хүнгэншье һааннь, элдэб арга хэрэглэн, ашаа тээлгые нилээд дээшэлүүлжэ болохо байна. Ашаа тээгшэд, тушаан абагшад, мүн түмэр замайхидшье вагонуудта зомгооһо тээлгые 2—3 тонноор дээшэлүүлхэ талаар зохихо ямаршье дурадхал оруулжа шадаагүй. Гэхэ зуура, Сэлэнгын ЦКК-гайхид дутуу ашаатай тэдэ вагонуудые хүсэд хооһолонгүй орхижорхидог гэжэ арадай хинагшад болон түмэр замай отделениин хүдэлмэрилэгшэд элирүүлээ. Дээрэ дурсагдаһан вагонуудай сёорто 15—20 сантиметр зомгооһон үлэжэ, һөөргөө Заудинск станци эльгээгдэнэ. Зомгооһонһоо хүсэд хооһологдоогүй вагонууд дахинаа ашаалагдажа, һөөргөө Сэлэнгын ЦКК ошодог байна.

Үдэ мүрэнэй урда эрьедэ байдаг Буряадай мебель болон модоной комбинадай, Сэлэнгын ЦКК-гай арадай хинагшад технологическа зомгооһоной ямараар гаргашалагдаһые шалгажа үзэхэ ёһотой.

М. СОЛОМЕННЫЙ.

ОРООҺО СЭБЭРЛЭЛГЭ УНЖАГАЙРНА

Шэнэ жэлэй ургасын үрэһэ хүрэнгэ сэбэрлэн бэлдэхэ гээшэ ажахын шухала хүдэлмэринүүдэй нэгэн гээшэ. Түпхэнэй олон ажахынууд энэ хэрэгтэ анхаралаа һулаар хандуулна. Иимэ байдал дары усадхахын тула аймагай арадай хиналтын комитедэй гэшүүд шалгалта эмхидхэһэн, элирүүлһэн дутуу дунданууд тухайгаа комитедэйнгээ зүблөөн дээрэ зүбшэн хэлсээ һэн. Жэшээнь, Саянай совхоз «Сибиряк» колхоз хоёр үрэһэ сэбэрлэлгые илангаяа унжагайруулна.

Саянай совхозой 3-дахи отделенидэ 200 центнер тэжээлэй оорооһон, 150 центнер ешмээн баһал шатаа. Энэ хадаа тус отделениин хүтэлбэрилэгшэдэй ажалдаа хайша хэрэг хандаһанһаа болоно. Юуб гэхэдэ, эдэ оорооһон тоогто оруулагдан сасуу, сэбэрлэгдэнгүй орхигдоһон байгаа бшуу. Мүнөө энэ оорооһоной малай тэжээл болохогүйнь эли. Үшөө 1000 центнер хүрэнгын оорооһон, 800 центнер хүрэнгын обёос баһал гутаагдажа, хэрэгһээ гараһан байна.

Ооооһо хатаадаг агрегат октябриин 15-һаа хүдэлгэгдэнэгүй. Тоог дээрэ хүдэлхэ һүниин халаан эмхидхэгдээгүй байһаар. Энэ дутуу дундануудаа дары усадхахынь тула совхозй директор В. Д. Серебренниковтэ, отделениие эрхилэгшэ П. С. Матуевта шанга эрилтэ табигдаһан юм. Зүгөөр тэрэнь мүнөө болотор дүүргэгдэнэгүй.

«Восточные Саяны» колхоздо таряа сэбэрлэлгэ баһал муугаар ябана. 150 центнер оорооһон гутаагдаа. Шалгалтын комисси гутаагдаһан таряа силостэ хэрэглэхэ шиигтэй байһанһаа шатаһан 1707 центнер обёос малай тэжээл болгогдохоор тодорхойлогдоо.

Дээрэ тоологдоһон ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ эдэ бүхы дутуу дунданууды богони болзор соо усадхаха гэжэ аймагай арадай хиналтын комитет заагаа.

В. СЕМЕНОВ,
аймагай арадай хиналтын комитедэй гэшүүн.

ТАНКНУУД ЗҮҮДЭНДЭНЬ ҮЗЭГДЭНЭ

Хүлтэ хүнэй ябаагүй ой тайга соогуур, тала дайдаар, уһа мүрэн соогуур бүмбэлзэн, һаадгүйгөөр шуумайн гүйжэ ябаһан танкнуудые Улаан-Үдэ хотын захада оршодог 7-дохи ГПТУ-гай һурагшад зүүдэндээ харадаг ёһотой. Юуб гэхэдэ, танкын абяан эндэмнай таһалдадаггүй.

Училищида һурадаг хүбүүдэй Совет Армиин албанда мордохо сагынь дүтэлжэ байна. Тиимэһээ тэдэнэр эртэнһээ бэеэ зэһэдэг, сэрэгэй хэшээлнүүдтэ ябаха дуратай юм. Юуб гэхэдэ, энэ хэшээлнүүд һонирхолтойгсор үнгэрдэг, хүбүүд олон шэнэ юумэ ойлгожо абадаг. Запасай подполковник В. Г. Саенко гушаган жэлэй туршада сэрэгэй албанда ябаһанайнгаа удаа сэрэгэй хэрэг заадаг багшаар хүдэлхэеэ энэ училищида ороо һэн. Хүбүүд танкист, артиллеристын мэргэжэлээр илангаяа һонирходог юм.

Василий Григорьевич хоёрхон жэлэй туршада эндэ хүдэлнэ. Гэбэшье хүбүүдые олон шэнэ юумэндэ һургаа. Эрэлхэг зоригтой, шадамар бэрхэ хүнүүдые хүмүүжүүлхын тула элдэб хэмжээ ябуулганууды үнгэргэдэг байна. Жэшээлхэдэ, тусхай шэлэгдэһэн талмай дээрэ һуралсалай байлдаан боложо, буугай һомон эшхэрэлдэдэг юм.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай гал дүлэн соогуур гараһан В. Г. Саенко һурагшадаа баатар габьяагай жэшээ дээрэ хүмүүжүүлхые оролдодог юм.

Тэрэнэй хүтэлбэри доро сэрэгэй кабинет эмхидхэгдэжэ, һурагшадай гараар бүтээгдэһэн хэрэгсэлнүүдээр шэмэгдэн гоёогдоо һэн. Сагаалса буудадаг тир эмхидхэгдэжэ, үдэшэ бүри буугай абяан дуулдадаг болонхой. Албанда ошохо хүбүүдэй ехэнхинь буу буудалгаар разрядтай болоо. Жэшээлхэдэ, Георгий Борисов абажа болохоор 50 очкогой 49-ыень абадаг байха юм. Харин буу буудалгаар үнгэргэгдэдэг хотын мүрысөөндэ ерээдүйн барилгашад заатагүй түрүү һуури эзэлдэг юм.

Эхэ ороноо хамгаалха хүбүүд сэрэгэй хэрэгтэй танилсахаһаа гадна, жолоошоной үнэмшэлгэ абадаг байна. Эдэбхи үүсхэл гаргажа, һурагшадые дайшалхы хэрэгтэй танилсуулдаг Василий Григорьевич Саенкодо һурагшадынь баяр баясхалан хүргэдэг.

А. ГОРЯЧИЙ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. С. Саенко хэшээл үнгэргэжэ байна.

Ч. БУДАЕВАЙ фото.

ҺУРАГШАД БАЯРТАЙ

АЖАЛШАДАЙ сэтгүүдһээ

Октябрьска районой 19-дэхи һургуулиин буфедтэ Р. И. Савельева арбаад жэлэй туршада хүдэлнэ. Тэрэ Мордвагай АССР-тэ нинтын эдеэ хоолой техникум дүүргээд, манай республика ерэһэн юм.

Эрхим наймаалагша «Коммунис ажалай ударник» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэһэн, суг хүдэлдэг нүхэдэйнгөө дунда хүндэтэй болонхой юм. Раиса Ивановнагай хүтэлбэри доро тогоошод Г. Гричкульева, Е. Ланина гэгшэд үхибүүдтэ амтатай эдеэ бэлдэнэ.

— Үглөөгүүр 15 мүнгэндэ, үдэрынь 30 мүнгэндэ эдеэлнэбди. Мяхаар бэлдэгдэһэн элдэб зүйл, кисель, бусалгагдаһан һүн манай буфедтэ ходо байдаг, — гэжэ һурагшад нэгэн доро харюусадаг.

Дүршэл ехэтэй энэ тогоошон жэл соо 15 хүниие мэргэжэлдээ һургаһан юм. Тэрэнэй хүтэлбэри доро һураһан залуу мэргэжэлтэд мүнөөшье Раиса Ивановна тухай һайн һайхан үгэнүүдые хэлэжэ ябадаг.

ХОДОДОО АРИГ СЭБЭР

Улаан-Үдын горплодоовощторгын Октябрьска районой 1-дэхи магазинда Ф. Л. Мухарова ахамад наймаалагшаар хүдэлнэ. Тэрэ хорёод жэлэй туршада худалдаа наймаанда хүдэлнэ. Коммунис ажалай ударник Флора Алексеевна Хүндэлэлэй грамотануудаар нэгэнтэ бэшэ шагнагдаһан, магтаал һайшаалда хүртэһэн байна.

21-дэхи магазинда ариг сэбэр, худагдагдаха эдеэ хоолой зүйл тааруу зохидоор табигданхай. Ариг сэбэрые шалгадаг комисси ерэхэдээ, заатагүй «эрхим» гэһэн сэгнэлгэ үгэдэг юм. Огородой эдеэн, алим жэмэс энэ магазинда нэгэшье таһалдадаггүй.

Нүхэр Мухаровагай худалдаа наймаа зүбөөр эмхидхэһэнэй ашаар магазин һарынгаа түсэбые 125 процент хүрэтэр дүүргэнэ. Партиин XXV съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөндэ түрүүлжэ ябаһан коллектив декабриин 23 болотор социалис уялгаяа бэелүүлхэ зорилготой.

Н. ХАЗАГАЕВ.

ЭСТОНИИН ССР. Таллиннай радиотелевизионно дамжуулгын шэнэ станци бариглгэ эхилбэ. Тэрэ 1978 ондо ашаглалтада тушаагдаха юм. Башниин үндэрынь 314 м.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: телебашнин түхэл.

ТАСС-ай фотохронико.

АВТОМАШИНАДА ДУРАТАЙШУУЛАЙ АНХАРАЛДА

ҺАНУУЛГЫН ТАЛОН—ҺАЙН АРГА

Һүүлэй жэлнүүдтэ хото, хүдөөшье нютагуудта автотранспортын олон болоһонһоо уламжалан, элдэб усал аюулай тохёолдохо ушар түргэдөө.

Тииһээ тиитэр элдэб ушарһаа боложо, мүргэлдэһэн, хүмэрһэн автомашина, мотоциклнуудай хахадынь шахуу үмсын байха юм. Бэлэдхэл муутай, машина жолоодоходоо хайша хэрэг, харюусалгагүй байһан дээрэһээ зарим хүнүүд өөртөөшье, харгы замда ябаһан бусад жолоошодто, хүн зондо аюул тохёолдуулдаг гээшэ. СССР-эй Дотоодын хэрэгүүдэй министерство болон автомашина, мотоциклдо дуратайшуулай Бүхэроссин общественэ түбэй Совет нинтын зүгһөө автомашина, мотоциклтой хүнүүдтэ барюулха тусхай һануулгын талон бии болгоо. Энэ талон автомотодо дуратайшуулай Бүхэроссин общественын гэшүүнэй билетдэй хамта үгтэхэ юм.

Энэнь ямар удхатайб гэхэдэ, профессиональна бэшэ, харин автомашинада дуратай жолоошодой дунда ойлгуулламжын, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулха, харгы замда ябаха ёһо гуримай хэр сахигдадагые олониитын зүгһөө нарииаар хинаха, хараха, энэ гуримые хазагайруулһан хүнүүдтэ нинтын зүгһөө нүлөөлхэ арга олгохо байна. Тиимэһээ нинтын зүгһөө һануулга хэхэ, һэргылхэ талоной үүргые али болохоор дээшэлүүлхэ шухала. Энээнэй ашаар автомотодо дуратайшуулай общественын нэрэ хүндэ үргэгдэхэ, тэрэ олоной дунда мэдээжэ болохо ушартай.

Эдэ бүгэдын ашаар харгы замда автомашина гү, али мотоциклнуудай мүргэлдэжэ, хүмэрижэ, гэнтын усал аюулда орохо. хүн зоной гэмтэхэ ушар үсөөн болохо зэргэтэй.

Автомашина, мотоциклдо дуратайшуулай Бүхэроссин общественын гэшүүд талонтой байбал, тэрэнэй транпортдань тусхай илгаруулха тэмдэг няагдаха болоно. Тэрэ жолоошон харгыда ябахадаа харюусалга ехэтэй, гуримтай, журамтай байха, бусад хүнүүдтэ һайн жэшээ харуулжа ябаха зэргэтэй. Илангаяа харгы замда, үйлсэ гудамжаар ябаха гуримзаабариие нарииаар сахиха, харгыда ябаһан транспортнуудай гэнтын усал аюулда орохогүйнь тула өөрһөөнь дулдыдаха бүхы хэмжээ абаха ёһотой.

Общественын тэмдэг (эмблемэ) хүнгэн автомашинын кузовай дотор тээ, хойто шэлэйнь баруун буланда доодо тээнь няагдаха ёһотой. Харин мотоциклдо, мотороллерто тэрэ тэмдэг һалхинһаа халхалха шэлэйнь гү, али урда мээрынь дээдэхи түмэр халхабша дээрэ няагдадаг.

Автомотодо дуратайшуулай общественын гэшүүн бүхэндэ автомототранспорттай жолоошоной эрхын үнэмшэлгэтэй һаань, нинтын зүгһөө һануулга хэхэ талон жэлдээ нэгэ дахин үгтэхэ юм. Тиимэ талонтой хүн ВДОАМ-ай уетавай эрилтые жэпшэдгүй дүүргэдэг, гэшүүнэй взнос түлэдэг байха ёһотой.

Общественын гэшүүдэй харгыда ябаха журам гурим хазагайруулаад байгаа һаань, гүрэнэй автоинспекциин хүдэлмэрилэгшэд нинтын һануулгын талониинь абажа, тэрэнэйнь ара тээ ямар гурим хазагайруулааб, ямар гэм хээб гэжэ бэшэдэг. Тиигээд тэрэ талониинь хэмжээ абахаар, тусхай хэһээлтэ үгэхыень районой Советдэ эльгээнэ. Тэрэнииень абажа, автомотодо дуратайшуулай районой совет гэм хэһэн хүниие 10 хоногой хугасаада дуудажа асараад, нинтын зүгһөө зохихо хэмжээ абаха ушартай. Тиигээд талон дээрэнь ямар хэмжээнэй абтаһан тухайнь бэшэхэ болоно.

Жэлэй туршада талонгоо хоёр дахин абхуулаа һаань, тэрэнийнь эсэслэн хураха ёһотой. Талонгоо абхуулһан хүндэ нинтын зүгһөө ямар зэмэ тохогдоһон тухайнь ГАИ-да тэрэ дары мэдээсэгдэхэ.

Харгы замда ябаха гуримые хазагайруулһан хүнүүдтэ нинтын зүгһөө иимэ зэмэ тохогдохо гэбэл: ямар гуримые хазагайруулааб, тэрэнь ямар хойшолонтой байжа болохоб, харгыда ябаха гуримые хэр мэдэхэ байнаб гэжэ тэрэ хүнтэй хөөрэлдэхэ, һануулалта хэхэ, донгодолго соносхохо, харгыда ябаха гурим тухай лекци шагнахыень эльгээхэ, талонгыень абаха, общественын гэшүүнһээ гаргаха гэхэ мэтэ.

Нинтын зүгһөө һануулга хэхэ талон нарин бүридхэлдэ байха, һайнаар хадагалагдаха, мүнгэнһөө дутуугүй сэнтэй документ гэжэ тоологдохо ёһотой. Талон өөрын сери болон номертой, типографида барлагдаһан байха юм. Тэрэ талоной тэбхэрынь нэгэ тээшээ 130 миллиметр, нүгөө тээшээ 95 миллиметр байха гэжэ тогтоогдонхой.

А. ШОДОНОВ,
Улаан-Үдэ хотын Советскэ районой автомотодо дуратайшуулай соведэй түрүүлэгшэ.

МҮРЫСЭДЭГ ОБЛАСТИИН ҺОНИН

Манай республикатай мүрысэдэг Шэтын областиин предприятинууд ба барилгын эмхинүүдтэ, колхоз болон совхозуудта КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлэй социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Ажалшадай олон коллективүүд юһэдэхи табан жэлэй, тэрэ тоодо түгэсхэхы оной түсэбтэ даабаринуудые, социалис уялгануудые болзорһоонь урид дүүргэһэн тухайгаа элидхэнэ. Энэ асуудалаар тобшо хэдэн мэдээсэл уншагшадтаа дурадханабди.

I.

Забайкалиин түмэр замай хүдэлмэришэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй, алба хаагшадай коллектив юһэдэхи табан жэлэй түсэбтэ даабари, абаһан социалис уялгаа болзорһоонь урид дүүргэбэ.

1970 онойхитой жэшэжэ харахада, түмэр харгыгаар ашаа шэрэлгын хэмжээн байгша ондо 31 процентээр дээшэлээ. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, пассажирнуудые зөөхэ даабаринууд сүм дүүргэгдэнхэй. Түмэр замай шэнэ лининүүд баригдаа, Петровский Завод—Карымская гэһэн участогай (510 километр) харгы электрижүүлэгдэһэн байна.

Бүхыдөө 329 мянган дүрбэлжэн метр гэр байра баригдажа, түмэр замшад түбхинэбэ. 2.500 үхибүүнэй хүмүүжүүлэгдэхэ хүүгэдэй эмхи зургаанууд, 4.500 һурагшын һууритай һургуулинууд, 275 шэрээтэй больницанууд, 3 поликлиникэ шэнээр баригдажа, ашаглалтада оруулагдаа.

II.

Партиин ээлжээтэ съездын хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ Чернышевский районой «Комсомолец» гэжэ үүлтэртэ малай заводой коллектив эрхим дүнгүүдые туйлажа, табан жэлэйнгээ даабариие болзорһоонь 1,5 һараар урид дүүргэбэ. Тус заводой хүдэлмэришэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд 1971—1975 онуудта гүрэндэ оорооһо таряа худалдаха түсэбөө 147 процент, хартаабха — 105, овощ—112, һү — 113, мяха — 110, ноохо — 103 процент дүүргэһэн байна.

КПСС-эй обкомой бюрогой, ажалшадай депутадуудай областной Соведэй гүйсэдкомой, облсовпрофой президиумэй болон ВЛКСМ-эй обкомой бюрогой тогтоолой ёһоор «Комсомолец» гэжэ гүрэнэй үүлтэртэ заводой коллективэй хүндэлэлдэ Ажалай алдар солын одон Шэтэ хотодо яларуулагдаба.

III.

Хёлгын районой предприятинууд промышленна продукци үйлэдбэрилхэ табан жэлэйнгээ даабариие ноябриин 15-да амжалтатайгаар дүүргээ. Үнгэрэгшэ 4 жэл 10,5 һарын хугасаада 112 миллион түхэригэй продукци гаргагдаба. Энэнь юһэдэхи табан жэлэй түсэбөөр хараалагдаһанһаа 1 миллион түхэригөөр үлүү ехэ болоно.

Хушенгинскэ ба Нарһатын леспромхозуудай, Хёлгын болон Бадын оньһожоруулагдамал лесхозуудай коллективүүд табан жэлэй даабариие район дотороо бултанһаа түрүүлэн дүүргээ. Тус райондо 100-гаад бригадын, участогай ба халаанай коллективүүд мүнөө арбадахи табан жэлэй түсэбөөр хүдэлжэ байна.

IV.

Арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй — 1976 оной хабарай тарилгада хэрэглэгдэхэ оорооһо тарянай үрэһэ хүрэнгэ бэлэдхэхэ, сэбэрлэхэ талаар областиин районуудай дунда социалис мүрысөө эмхидхэхэ гэһэн шиидхэбэри хүдөө ажахын, бэлэдхэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой президиум, областиин хүдөө ажахын управлени август һарада абаһан байгаа. Тэрэ мүрысөөнэй түрүүшын дүнгүүд согсологдожо, Балейскэ, Шэтын ба Карымска районууд эрхимлэбэ.

Балейскэ районой ажахынууд ерэхэ хабартаа хэрэглэхэ үрэһээ сэбэрлэжэ сүм дүүргээ, бүхы үрэһэнэйнь 90 процент тарилгын 1-дэхи, 2-дохи классай шанарта хүргэгдэһэн байгаа. Мүрысөөнэй гуримай ёһоор тус районо нэгэдэхи шан — УАЗ-469 түхэлэй нэгэ автомашина, 6 мотоцикл, ВДНХ-да ошохо 6 путёвко барюулагдаба. Шэтын, Карымска районуудан коллективүүд 2-дохи, 3-дахи һууринуудта гараа.

V.

Забайкалиин түмэр замай Шилкын локомотивна депогой коллективэй хүндэлэлдэ областиин түб Шэтэ хотодо Ажалай алдар солын одон яларуулагдаба. Депогой хүдэлмэришэд социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ, табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэһэн байгаа.

Шилкын депогой түмэр замшад табан жэлэй туршада ашаа шэрэхэ түсэбөө ноябриин 20-до сүм дүүргэжэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабаряа 104,4 процент бэелүүлээ. Тиигэжэ түсэбһөө гадуур 714,2 мянган түхэриг олзо оруулаа, 8.100 тонно түлишэ алмаа.

VI.

Калангуйска плавико-шпатова комбинадта КПСС-эй ээлжээтэ съездын хүндэлэлэй социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэржэ, Абагайтын руднигай коллектив эрхимлэжэ ябана. Энэ руднигай ажалшад табан жэлэйнгээ даабари болзорһоонь урид дүүргэһэн тухайгаа элидхээ.

Евгений Евгеньевич Сазоновой хүтэлбэрилдэг проходчигуудай бригада Абагайтын руднигта, бүхы комбинат соогоо мэдээжэ болонхой. Энэ бригадын гэшүүд хубиингаа табан жэлэй даабариие байгша оной январь һарада дүүргэһэн юм. Мүнөө 1977 оной түсэбөөр ажаллажа байна.

VII.

«Дарасунский» совхозой хонишод Дашанима, Галина Будаевтан ажахы доторoo алдартай болоһоор үнинэй юм. Тэдэнэр ажалша бэрхээрээ, оролдолгоороо олоной магтаалда хүртэнхэй.

Будаевтанай отарынхид жэл бүри үбэлжэлгэдэ, түл абалгада, ноохо хайшалалгада эрхимээр бэлдэдэг заншалтай. Энэ намартаашье һайнаар хүдэлөө. бүхы юумэнь үбэлжэлгэдэ бэлэн болонхой. Хонидынь хүсэ шадалаар һайнууд.

Дашанима, Галина Будаевтан хубиингаа табан жэлэй даабариие болзорһоонь урид дүүргэһэн юм. Бүхыдөө 115 центнер ноохо абаха түсэбтэ даабаряа 3,5 центнераар үлүүлһэн байна. Табан жэлэй түсэбһөө гадуур 507 хурьган түлжүүлэгдэбэ.

«Забайкальский рабочий» газетэһээ абтаба.

НОМОЙ ТАГ

МАЛ АЖАХЫ ТУХАЙ ШЭНЭ НОМУУД

Максим Горькиин нэрэмжэтэ республиканска библиотекэдэ хүдөө ажахын мэргэжэлтэд болон хүдэлмэрилэгшэдые хангадаг секторто шэнэ номууд оробо.

Түрүүшынь ном — **«Специализированные фермы откорма скота» (Тамбовско областиин ажахынуудай дүй дүршэл), М., Россельхозиздат, 1974, 51 хуудаһан.**

Тус брошюра соо Тамбовско областиин эбэртэ бодо мал шахан таргалуулдаг ба ажахынууд хоорондын мэргэжэлүүлэгдэһэн комплекснуудай фермын дүршэл, хүдэлмэри хаража үзэгдэнэ. Үйлэдбэриин эмхидхэл һайжаруулһанай, ажалда научна арга нэбтэрүүлһэнэй, мяха үйлэдбэрилгые үргэлжэдэнь оньһожоруулһанай, элдэб шэнэ арга хэрэглэһэнэй, ажалай гаргашые доошолуулһанай удха шанар харуулагдана.

Мал шахан таргалуулдаг ажахын мэргэжэлтэд болон хүтэлбэрилэгшэдтэ энэ ном зорюулагданхай.

Удаадахи ном — И. А. Даниленко, Г. И. Пасечник, В. И. Пасечник гэгшэдэй «Нормированное кормление коров», Киев, «Урожай», 1975, 168 хуудаһан.

Эрдэм наукын һүүлэй шэнэ шэнэ туйлалтанууд болон дүй дүршэлдэ үндэһэлжэ, үнеэдэй һүнэй шэмэ дээшэлүүлхын тулада ямар рационгоор хооллуулхада һайн бэ гэжэ энэ зохёол соо бэшэгдэнэ.

Үнеэдэй хоолые нормоор үгэдэг ёһо гуримшуулха, үнеэн бүхэндэ жэлэй туршада үгтэдэг хоолой тоо бүридэлые хинаха, тэжээл бэлдэлгые зүбөөр түсэблэхэ, тэжээлһээ дулдыдажа, хэды шэнээн һүн һаагдаха байнаб гэһэн асуудалнуудта энэ ном соо харюунууд үгтэнэ.

Тус ном зоотехник, фермые эрхилэгшэ, хүдөө ажахын бусадшье хүдэлмэрилэгшэдтэ зорюулагдаһан.

Г. Н. Кдырниязов, «Повышение продуктивности овец», Алма-Ата, «Кайнар», 1975, 176 хуудаһан.

Энэ ном залуу хонишодто зорюулагдана. Юуб гэхэдэ, залуушуул аха нүхэдөө халан абаха ёһотой. Тус зохёол соо хонишоной ажалай оньһон арга тухай, хонидой үүлтэр һайжаруулга, хонидһоо абтадаг продукциин шанар дээшэлүүлгэ тухай тодо, хурса үгөөр хэлээтэй.

Казахстанай комсомол-залуушуулай хонин ажалай бригадануудай дүй дүршэл тухай зохид материал ном соо оронхой.

Ц. Ц. Хандуев, Э. Д. Иманов, «Профилактика контагиозной эктимы у ягнят», Фрунзе, «Илим», 1975, 18 хуудаһан.

Хонин ажахыда контагиозно эктимэ гэжэ үбшэн ехэ һаад ушаруулдаг байна. Энэ үбшэн олонхидоо хурьгадта хүрэдэг.

Тус үбшэнэй шэнжэ, тэрэниие аргалха арганууд тухай ном дотор бэшэгдэнхэй.

П. К. Никитишин, «Диспепсия поросят», Минск, 1975, 64 хуудаһан.

Тус зохёол соо диспепси үбшэнэй яажа бии болодог, хайшан гэжэ үнгэрдэг, тэрэнэй хойшолон, энэ үбшэниие яажа аргалха тухай асуудалнуудта харюу үгтэнэ. Витебскэ областиин ажахынуудта энэ талаар олон жэлэй туршада ажаллажа, суглуулһан дүй дүршэл тухайгаа автор бэшэнэ.

Брошюра хүдөө ажахын мэргэжэлтэдтэ зорюулагдана.

М. Горькиин нэрэмжэтэ Улаан-Үдэ хотын, хүдөөгэй, аймагай библиотекэнүүдтэ эдэ дурсагдаһан номуудтай танилсажа болохо байна.

Т. РЫГЗЫНОВА,
М. Горькиин нэрэмжэтэ республиканска библиотекын библиограф.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

[…]ТИИНА СЪЕЗДЫЕ УГТУУЛАН

[…]ГА. КПЧ-гэй болохо[…] байгаа съездын хүндэ[…] Чехословакиин бүхы […]иятинуудта социалис […]н үргэнөөр дэлгэрээ. […]Моравиин нүүрһэшэд […]энэй манлайда ябана. […] жэлэй түсэбһөө гадуур […]ахад миллион тонно […] нүүрһэ малтан абаа. […]лэй дүүрэтэр тэдэ түсэбһөө гадуур үшөө 120 мянган тонно шулуу нүүрһэ Эхэ орондоо үгэхэ юм.

Млада-Болеслав хотодохи «Шкода» гэжэ автомобилиин завод табан жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргээ. Предприятиин коллектив түсэбһөө гадуур 20 мянга гаран хүнгэн автомобиль бүтээн гаргаха уялга абанхай.

Республикын нефтехимиин томо предприятинууд — Братиславадахи «Словнафт», Залужидахи Чехословак-совет хани барисаанай нэрэмжэтэ комбинадууд табан жэлэйнгээ түсэб дүүргэбэ. Тэдэнэр даабариһаа гадуур 600 миллион крон сэнтэй продукци гаргаха юм.

ЛЕЙПЦИГТЭ КИНОФЕСТИВАЛЬ БОЛОБО

ЛЕЙПЦИГ. Экран дээрэ — Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай түгэсхэлэй шатын кадрнууд. Одер мүрэниие гаталалга, Зееловскэ воротануудые дайлан абалга, рейхстаг дээрэ Илалтын туг мандуулалга. Немец газарта эб найрамдал, эрхэ сүлөө асарһан Улаан Армиин сэрэгшэдтэй хамта совет операторнууд дайн байлдаанай түрүү зэргэдэ ябалсаһан байна. Аннели, Андре Тюрндайктан «Фронтовые операторы» гэһэн шэнэ бүтээлээ тэдэнэртэ зорюулна. ГДР-эй мэдээжэ документалистнуудай энэ фильмээр хотын «Капитоль» гэжэ кинотеатрта документальна болон богони хэмжээнэй фильмүүдэй уласхоорондын XVIII фестиваль нээгдээ.

БКП-эй XI СЪЕЗДЫН ХҮНДЭЛЭЛДЭ

СОФИ. Силистрэ хотодохи бүд нэхэдэг «Добруджа» гэжэ фабрикын коллектив БКП-гэй XI съездын хүндэлэлэй ажалай вахтада жагсаад, табан жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 17 мянган бүд нэхэжэ гаргахабди гэһэн уялга абаа.

Гоё һайхан, хүн зоной дуратайгаар худалдан абадаг «Глория», «Букет», «Вида», «Офелия», «Хемус» гэжэ бүдүүдые ехээр үйлэдбэрилэн гаргаха гэжэ бүд нэхэгшэд хараална. Гүрэнэй комисси эдэ бүдүүдтэ шанарай үндэр дээдын тэмдэг үгэһэн байна. Хүн зоной дуратайгаар худалдан абадаг эрэ хүнэй самса, эхэнэр хүнэй гадар хубсаһан, хүүгэдэй элдэб хубсаһан фабрикын бүдүүдээр оёгдоно.

СЪЕЗДЫН УРДА ТЭЭХЭНЭ

БУДАПЕШТ. ВСРП-гэй хүтэлбэри доро оронoй ажалшадай социалис байгуулалтада туйлаһан амжалтада Венгриин профсоюзууд горитой хубитаяа оруулаа гэжэ Венгриин профсоюзуудай декабриин 8-да нээгдэхэ XXIII съездэ зорюулагдаһан пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэһэн Венгриин Профсоюзуудай Соведэй генеральна секретарь Ш. Гашпар мэдүүлээ.

Профсоюзуудай хабаадалгагүйгөөр политическэ, экономическа болон социальна нэгэшье асуудал Венгридэ шиидхэгдээгүй гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

ХУДАЛДАА НАЙМААН ҮРГЭДХЭГДЭНЭ

БЕРЛИН. 1976 — 1980 онуудта худалдаа наймаа хэхэ хэлсээндэ ГДР-эй, МНР-эй гадаадын худалдаа наймаанай министрнүүд Х. Зим Е. Очир хоёр гар табиба. Тус хэлсээнэй ёһоор, ГДР Монгол хоёрой хоорондо ерэхэ табан жэлэй туршада эд бараанай эрьесын хэмжээн 10 процентээр үргэхэ юм. ГДР хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиин машина болон түхеэрэлгэнүүдые, химиин продуктнуудые, мүн арадай хэрэглэлэй эд бараа аха дүү орондоо эльгээхэ юм. Харин Монгол оронһоо ноохон, хибэс, арһан, эдеэ хоолой болон горно промышленностиин продукца ГДР-тэ асарагдаха болобо.

Уласхоорондын шэнжэлэл

ИСПАНИ ХУБИЛАЛТАНУУДАЙ БОГОҺО ДЭЭРЭ

Хубилалтанууд заабол болохо байха гэжэ Испаниин хүн зон эдэ үдэрнүүдтэ хүлеэжэ байнхай. 35 жэл соо ороноо зонхилжо байһан фашис диктатор Франкогой наһа барахадань франкистнуудаар дэбһэгдэн газаашалагдаһан демократиие һэргээхын түлөө тэмсэгшэд улам бүри эдэбхитэй ябуулгануудые хэжэ захалба.

Франкистнуудта эсэргүү нюуса байдалда ороһон хоёр эмхи — демократическа Совет ба демократическа үгэеэ ойлголсолго — хамтын мэдүүлгэ толилуулаа. Испан арадта политическэ юрын эрхэ сүлөө олгохо, урдын засаг захиргаанда дурагүйдэжэ, орон нютагһаа гаража ошоһон олон зуугаад мянган хүнүүдэй Эхэ орондоо бусахыень зүбшөөхэ эрилтэ энэ мэдүүлгэ дотор табигдана. Эдэ эмхинүүд коммунистнуудые, социалистнуудые, зүүнэй үзэлтэй католигуудые, либералнуудые, үнгэрхэдөө фашизмһаа холодоһон, хархис үзэлтэй буржуазна хүсэнүүдэй зарим хубиие нэгэдүүлдэг юм.

Эрхэ сүлөө хангахын түлөө тэмсэлэй уряа лозунгнууд доро жагсаалнууд ороной элдэб районуудаар болоһон байна. Ажалшадай буһалгаанууд фашизмда эсэргүү тэмсэл боложо үнгэрөө.

Испаниин демокрадуудтай һанал нэгэтэй байлгын олоной хабаадалгатай жагсаалнууд, митингнүүд дэлхэйн олон оронуудаар эршэ хүсэтэйгөөр эбхэрэн долгилбо.

Тиихэ үедэ испан һүүлшын монарх Альфонс XIII гэгшын аша хүбүүн 37-той Хуан Карлос Бурбон гүрэнэй толгойлогшоор соносхогдоһон байна. Тэрэ Испаниин король боложо, тангаригаа үгөө. Энэ хүнэй түргөөр шата дамжан дээшээ гаралга гэнтын ушар бэшэ һэн. Король болоод байхадаа Испаниин фашизмын гол ёһонуудта, уг зорилгонуудта үнэн сэхэ байха аабза гэжэ хараада абаһан дээрэһээ Франко тэрэниие уг залгамжалагшаараа томилһоншье байха. Наһатай диктатор хара багадань тэрэниие түрэлхидһөөнь һалгаагаад, өөрөө Хуан Карлосые хүмүүжүүлһэн байгаа. Хуан Карлосай түрэлхид Испанида ажаһуудаггүй юм.

«Каудильогой» наһа бараһанай һүүлээр Хуан Карлоста захяа заабаринуудые үгэхэ дуратай шэнэ хүнүүд бии болоо гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Америкын хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор, Холбоото Штадуудай тусхай түлөөлэгшэд корольдо өөһэдынгөө «дурадхалнуудые» үгэхээ яаран тэбдэһэн байна. Эдэнэй хэлэһэнэй ёһоор, хуршэ Португалида болоһон шэнги «үйлэ хэрэгүүдые хиналтаһаа алдажархихагүйн тула» «хубилалтануудые хэхээ шамдаһанай хэрэггүй» гэжэ эдэнэр гүрэнэй толгойлогшые уряалһан байха юм.

Испанидахи байдалай ямар байлгада США-гай һанаата болоһониинь, анхаралаа табиһан ушарынь ойлгосотой юм ааб даа. Ушарынь юуб гэхэдэ, Испаниин газар дээрэ американ сэрэгэй хэдэн бааза байрлана. Тиимэһээ энэ орон хадаа Дундада далайн баруун зэхадахи гол хэрэмнай болоно гэжэ тоолоно бшуу.

Зүгөөр Холбоото Штадуудта энээнэй һайшаагдаа, үгышье һаань, хархис диктатурын зонхилжо байһан олон удаан жэлнүүдтэ зобоһон, тулиһан испан арадай хүсэл эрмэлзэлые, үе сагай эрилтэнүүдые Мадридай шэнэ хүтэлбэрилэгшэдэй хараада абаха ёһотой болохо байһаниинь элитэ. Испани түүхынгээ шэнэ шатын богоһо дээрэ ереэд байна гэжэ хэншье һэжэглэнэгүйл.

БАНГЛАДЕШТЭХИ БАЙДАЛ

Августын 15-да гүрэнэй урбалта боложо, бэеэ дааһан байдалтай энэ гүрэнэй үндэһэ һуури табигша Муджибур Рахман ба тэрэнэй тала баридаг хүнүүдые зэрлиг муухайгаар алаһанайнь һүүлээр энэ орондохи байдал айхабтар орёо, хүшэр бэрхэшээлтэй боложо байна гэжэ һүүлэй үедэ Бангладешһээ абтаһан мэдээсэлнүүд элирхэйлнэ.

Августын 15-да урбалта хэһэн бүлэг офицернүүд ноябриин 2-ой һүни шэнэ гэмтэ ябуулга үүдхэһэн байгаа. М. Рахманай тала баридаг, Даккын түбэй түрмэ соо тамалагдан хаагдажа байһан үшөө хэдэн хүнүүдые эдэнэр алаа.

Бенгал арадай национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй элитэ мэдээжэ ажал ябуулагшадые зэрлиг муухайгаар хэһээһэн, алаһан ушарые эрид буруушаалгын хүдэлөөн орон дотор үргэдэжэ байна. Гэмтэ офицернүүдые барижа хааха эрилтэ эдэнэр табина. Хамтаараа тушаалһаа бууһан тухайдаа министрнүүдэй кабинедэй гэшүүд президент К. М. Ахмедтэ мэдүүлэә.

Армиин штабай начальнигай орлогшо Х. Мушараф түрүүтэй дээдэ зиндаагай бүлэг офицернүүд Муджибур Рахман болон тэрээнтэй суг хүдэлһэн хүнүүдые алагшадые барижа хааба. Гэбэшье август һарада хэгдэһэн урбалтын, ноябрь соо үүдхэгдэһэн харата хэрэгэй удамаршад оронһоо гаража, зугадан талингаа.

Ноябриин 6-най һүни шэнэ урбалта хэгдэбэ. Армиин штабай начальник Зиаур Рахман тэрэниие толгойлоо. Муджибур Рахманай хараа бодолые үргэлжэлүүлхын түлөө тэмсэдэг офицернүүдэй олонхид, эдэнэй дунда Х. Мушараф энэ урбалтын үеэр алуулһан байгаа.

Шэнэ президент А. М. Сайем парламентые тараагаа. Ороноо хүтэлбэрилхын тула сэрэгэй захиргаанай дээдэ совет байгуулагдажа, министрнүүдэй тушаалнуудые хоорондоо хубааһан армиин, авиациин ба флодой штабуудай начальнигууд тэрэнэй бүридэлдэ оробо.

Муджибур Рахманай правительствада эсэргүүсэн илангаяа эдэбхитэйгээр тэмсэгшэдые, мүн баруунай гүрэнүүдтэй, Пекинтэй холбоо барисаатай байһаараа мэдээжэ болоһон хэдэ хэдэн ажал ябуулагшадые шорон түрмэнүүдһээ сүлөөлһэн ушар шэнэ, сэрэгэй захиргаанай түрүүшын ябуулгануудай нэгэниинь болоно.

Эдэниие сүлөөлһэн ушар хорото муухай хойшолонгуудтай байба. Түрүү үзэлтэй ажал ябуулагшадта, офицернүүдтэ зүрюу харша хэрэгүүд үүдхэгдэһэн байгаа. Хэдэ хэдэн гарнизонуудта хёмороо зүришэлдөөнүүд боложо, хэдэн арбаад офицер, солдат, матрос алуулһан байна. Зэбсэг хэрэгсэлнүүдээр түгэс хангагдаһан банданууд ниислэл хотодо аашалалдажа эхилбэ.

Ноябриин 26-да буу шуунуудтай бүлэг бандидууд Даккадахи Индиин посольствын байшан руу шурган оржо, Индиин верховно комиссарай бэедэ хоро хүргэһэн байна. Маоис номнолтой национальна социалис партиин хүтэлбэрилэгшэд энээндэ хабаатай байгаа. НСП-гэй хэдэ хэдэн хүтэлбэрилэгшэдые, тэрэ тоодо энээнэй түрүүлэгшэ М. Джалилиие правительство барижа, тушааха баатай болоо һэн.

Хэмжээнүүдэй абтаашье һаань, орон доторхи байдал түбэг бэрхэшээлтэй, ойлгогдосогүй байһаар. Хархис хүсэнүүдэй хорото муухай ааша ябадал социально-экономическа хүшэр бэрхэшээлдэ ороһон республикын национальна аша туһада айхабтар ехэ хоро хүргэхэ байна. Сэрэгэй ямаршье бүлэглэлдэ хабаадахагүй гэһэн харгы замһаань Бангладешые хадууруулхаар эдэнэр оролдоно. Эдэ хүсэнүүдэй харата муухай хэрэгүүдтэ һаяар шанга харюу сохилтын хэгдээгүй һаань, эрхэ сүлөөгэйнгөө, бэеэ дааһан байдалайнгаа түлөө олон жэл соо тэмсэл хэжэ, Бангладешэй арадай олоһон демократическа туйлалтануудта аюул тохёолдуулагдахадаа магадгүй болоод байна.

БЭЕЭ ДААҺАН БАЙДАЛТАЙ ШЭНЭ ГҮРЭН

Колониальна дарлалта мүлжэлгэ доро байһан гүрэнүүд дэлхэй дээрэ улам үсөөржэ байна. Ноябрь һарын һүүл багта Урда Америкын политическэ карта дээрэһээ колониализмын дарлалта мүлжэлгэ доро байдаг үшөө нэгэ гүрэн үгы хэгдэжэ, Суринам бэеэ дааһан байдалтай болобо. 300 гаран жэл соо далбажа байһан Голландиин туг залуу республикын ниислэл — Парамарибо хотодо буулгагдажа, шэнэ республикын улаан-ногоон үнгэтэй туг Президентын ордон дээрэ мандуулагдаа.

Суринамда политическэ дулдыданги бэшэ байдал олголго ёһотойл бэеэ дааһан байдалтай болохын түлөө тэмсэлээ болюулхагүй гэһэн удхатай. Латинн Америкын хэблэлэй тэмдэглэһэнэй ёһоор, Суринамай арад зоной зол жаргал юун бэ гэхэдэ, энэ ороной газарай баялигууд айхабтар ехэ байна. Үнэтэ шухаг модод,цитрусэй плантацинууд үндэр баян ургаса үгэдэг юм. Теэд эдэ бүгэдэ оронсй арад зондо хохидол асархадаашье һаатахагүй. Ушарынь юуб гэхэдэ, гадаадын компаниинуудай тэмсэл хэнгүй, айхабтар ехэ ашаг олзоёо миинтээр Суринамай шэнэ засаг захиргаанда үгэхэгүй байһаниинь элитэ.

А. КРАСИКОВ,
А. БИРЮКОВ,
В. ХОРХОРДИН.
(ТАСС).

Спорт

НЮТАГАЙМНАЙ ХҮБҮҮДЭЙ ТУЙЛАЛТА

△ ДҮРЭ БУЛЯАЛДААТА барилдаагаар СССР-эй кубогта хүртэхын түлөө мүрысөөн Ленинград хотодо боложо дүүрэә. Ороной спортын һайн дуранай 12 бүлгэмэй эрхим бэрхэ барилдаашад гурбан бүлэг боложо хубаараад, энэ үндэр дээдэ шанда хүртэхын түлөө мүрысэһэн байна.

ЦСКА-гай суглуулагдамал команда эхинһээ хойшо эдэбхитэйгээр барилдажа, СССР-эй кубогта хүртөө. «Буревестник», «Динамо» бүлгэмүүдэй командануудай алиниинь хоёрдохи һуурида гарахань гээшэб гэһэн асуудал спортдо дуратайшуулай анхарал ехээр татаһан байна. Ушарынь юуб гэхэдэ, һүүлшын уулзалгын урда тээ студентнерэй команда 18:16 тоотойгоор шүүжэ ябаба. Тиин һүүлшын уулзалгада «Буревестнигэй» барилдаашан шүүгдэжэ, командаараа гурбадахи һуурида гараа.

Буряадай багшанарай институдай физическэ хүмүүжүүлгын факультедэй дүрбэдэхи курсын студент, СССР-эй спортын мастер Олег Алексеев энэ талаар ехэ хубитаяа оруулһан байна. Тэрэ дэлхэйн чемпион, спортын габьяата мастер В. Новожиловтай «(Динамо») уулзахадаа, тэнсүү бэрхээр тулалдабашье, 5:7 тоотойгоор шүүгдээ. ЦСКА-гай түлөөлэгшэ, уласхоорондын классай спортын мастер В. Поляковтой барилдаанай ковёр дээрэ гарахадаа гэнэдэжэ, нүгөөдынгөө аргада ороод, булигдашаһан байна. Бэшэ уулзалгануудтаа О. Алексеев илажа, командын тоосоогоор бронзо медаляар шагнагдаба.

△ БОКСООР СССР-эй кубогта хүртэхын түлөө мүрысөөн Запорожи хотодо дүүрэбэ. Эндэ «Трудовые резервы» бүлгэмэй боксёрнууд гурбадахи һуурида гараа.

Улаан-Үдын индустриально-педагогическа техникумэй студент Александр Медведев эндэ шалгарба. Тэрэ дүй дүршэлтэй боксёр, спортын мастер М. Анучинтай ринг дээрэ гаража тулалдахадаа, нэгэдэхи раундда диилэһэн байна. Тиигэжэ А. Медведев мүн лэ бронзо медаляар шагнагдаа.

△ СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ дээдэ һургуулинуудай спортын клубуудай дунда һур харбалгаар түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Ворошиловград хотодо болоо.

Буряадай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай студент, СССР-эй спортын мастер Бадмажаб Цыбиков эрэшүүлэй дунда илажа, оронойнгоо чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртөө — 2.416 очко. Энэ жэл Б. Цыбиковтэ урагшатай һайн байба. Тэрэ СССР-эй арадуудай зунай VI спартакиадада командна тоосоогоор чемпион болоо һэн.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

ШАТАР

НИКОЛАЙ МАНШЕЕВ — „Урожай“ бүлгэмэй чемпион

«Урожай» бүлгэмэй Буряадай областной соведэй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөнэй түгэсхэлэй наададанай нэгэдэхи бүлэгтэ шанга тэмсэл болобо гэжэ мэдээсээ һэмди. Эндэ «Урожай» бүлгэмэй чемпион, шангай һууринуудые эзэлэгшэд тодорһон байна. Энэ бүлгэмэй эрхим бэрхэ шатаршад Б. Мункоевой, Н. Маншеевэй уулзалга гурбадахи турта үнгэржэ, Маншеевэй илалтаар дүүрээ һэн. Тиигэжэ тэрэ урагшаа гараһан байгаа. Н. Маншеевые хүсэхын тула Б. Мункоев һүүлэй хоёр нааданда айхабтар ехэ оролдолго гаргаба. Дүрбэдэхи нааданда Бато Мункоев Л. Андреевые шүүгээ. Харин тиихэдэ Маншеев В. Филипповтэй уулзаһан байха юм. Эндэ одоо шанга, һонирхолтой наадан болобо. Зүгөөр В. Филиппов эдэбхиеэ алдажа, уданшьегүй шүүгдэшэһэн байна.

Һүүлшын нааданда Түнхэнэй аймагай бэрхэ шатаршан В. Хогоев Мункоевтой сагаанаар наадахадаа, яһала һайн байдалтай болобо. Тиин саашадаа нэгэнэйнь амжалта туйлажа шадахагүй болоходо, эдэнэр тэнсэһэн байха юм. Мүрысөөндэ түрүүлжэ ябаһан Н. Маншеев Л. Андреевтэй, Ф. Будаев, В. Филипповтэй тэнсээ.

Хоёрдохи бүлэгтэ эгээл һүүлшын нааданда Сэлэнгын аймагай шатаршан А. Галсанов — Г. Цыденмункуевтай (Хориин аймаг), Ю. Дансаранов (Түнхэнэй аймаг) В. Давыдовтай (хүдөө ажахын техникум) тэнсэһэн байна.

Иигэжэ 10 үдэр соо үргэлжэлһэн мүрысөөнэй дүнгөөр «Росгипромсельстрой» гэжэ проектнэ институдай инженер Николай Маншеев «Урожай» бүлгэмэй областной Соведэй түрүүшын чемпион болобо. Буряадай хүдөө ажахын институдай доцент Б. Мункоев — 2-дохи, Түнхэнэй аймагһаа ерэһэн багша В. Хогоев гурбадахи һуури эзэлээ.

Б. МАМИЛОВ.

«СПОРТЛОТОГОЙ», «СПОРТЛОТО-2-ой» ТИРАЖАЙ ДҮНГҮҮД

«Спортлотогой», «Спортлото-2-ой» ноябриин 26-да Москвада үнгэргэгдэһэн 45-дахи тиражай дүнгүүдые Спортивна лотерейн главна управлени согсолбо.

«Спортлото»: Нэгэшье хүн зургаан номер таажа шадаагүй. Табан номер таагшад — 4.118 түхэриг (68 карточка). Дүрбэн номер тааһан хүнүүд — 71 түхэриг (4.684 карточка), гурбан номер таагшад гурбан түхэриг абаха (102,635 карточка);

«Спортлото-2»: Мүн лэ нэгэшье хүн зургаан номер таабагүй. Табан номер таагшад — 2.608 түхэриг (56 карточка), дүрбэн номер тааһан хүнүүд — 57 түхэриг (3.033 карточка), гурбан номер таагшад 3 түхэриг абаха болобо (53.862 карточка).

45-дахи тиражай шүүбэри 1975 оной декабриин 7-һоо 1976 оной январиин 7 болотор түлэгдэхэ юм.

(ТАСС).

Хилын саанаһаа

ТЕЛЕФОН·ТЕЛЕГРАФ·РАДИО

ДЭЛХЭЙН АРАДУУД ҮНДЭРӨӨР СЭГНЭНЭ

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневые Ф. Жолио-Кюрин нэрэмжэтэ «Эб найрамдалай алтан медаляар» шагнаһыень уласхоорондын олониитэ сэдьхэлээ ханангяар угтаба. Л. И. Брежневтэ эб найрамдалай тала баригшадай хүдэлөөнэй үндэр дээдын шагнал барюулһан ушар хадаа СССР-эй эб найрамдалта гадаадын политикын туйлай ехэ амжалта болоно, хүн түрэлтэнэй эгээл һайн һайхан хүсэл эрмэлзэлэй түлөө — бүхы дэлхэй дээрэ бата эб найрамдал хангахын түлөө тэмсэлтэй хуби заяагаа холбоһон гүрэнэй элитэ ехэ ажал ябуулагшын хэрэгые эб найрамдалда дуратай, түрүү үзэлтэй бүхы хүсэнүүдэй, бүхы арадуудай үндэрөөр сэгнэжэ байһан ябдал болоно.

БУДАПЕШТ. Л. И. Брежневтэ «Эб найрамдалай алтан медаль» барюулһан ушарые Венгриин олониитэ, ороной ажалшан арад гүнзэгы сэдьхэлһээ баяр баясхалантайгаар угтаба гэжэ Эсэгэ ороной Арадай фронтын Бүхэвенгриин Соведэй секретарь Б. Мольнар мэдүүлбэ. Венгриин арад зон совет арадые гүнзэгы сэдьхэлһээ хүндэлдэг, СССР-тэй бата хани барисаатай, Советскэ Союзай Коммунис партитай харилсаа холбоотой байха гэһэн суртал һургаалда үнэн юм.

ЛОНДОН. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневтэ Ф. Жолио-Кюрин нэрэмжэтэ «Эб найрамдалай алтан медаль» барюулһыень Англиин олониитэ халуунаар амаршална гэжэ Англиин публицист, ниитын ажал ябуулагша, «Арадуудай хоорондо эб найрамдал бэхижүүлһэнэй түлөө» Уласхоорондын Ленинскэ шангай лауреат А. Монтегю мэдүүлбэ.

НЬЮ-ЙОРК. Л. И. Брежнев хадаа бүмбэрсэг дэлхэй дээрэхи гүрэнүүдэй элитэ ехэ ажал ябуулагшадай нэгэниинь болоно. Тэрэ уласхоорондын шахардуу байдал һуларуулха, эб найрамдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ элитэ ехэ хубитаяа оруулаа гэжэ «Арадуудай хоорондо эб найрамдал бэхижүүлһэнэй түлөө» Уласхоорондын Ленинскэ шангай лауреат, американ элитэ мэдээжэ ниитын ажал ябуулагша Сайрус Итон тэмдэглээ. Тэрэнэй хүсэн түгэс ороной ба Холбоото Штадуудай хоорондохи хани барисаае бэхижүүлхын тула Л. И. Брежневтэй хамта ажаллаха гээшэ намда ехэ зол хуби болоно гэжэ тоолоноб гээд тэрэ хэлэбэ.

БЕЙРУТ. Л. И. Брежневтэ Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй үндэр дээдын шагнал барюулһан тухай дуулахадаа, бүмбэрсэг дэлхэйн эрхэ сүлөөдэ дуратай бүхы хүнүүд урмашан баясаба гэжэ Ливанай элитэ мэдээжэ түүхэшэн, ниитын ажал ябуулагша Юсеф Язбек хэлэһэн байна. Араб арадуудай сүлөөтэ байдалайнгаа түлөө хэһэн тэмсэлыень үнэн зүрхэнһөө дэмжэдэгэйнь түлөө, Палестинын асуудалда зүб мүрөөр хандадагайнь түлөө араб арадууд Л. И. Брежневтэ баяр баясхалан хүргэдэг юм.

АНКАРА. Эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй хэрэгтэ Л. И. Брежневэй оруулһан хубита айхабтар ехэ гэжэ Турциин Хүдэлмэришэнэй партиин генеральна түрүүлэгшэ Бехидже Боран мэдүүлбэ. Советскэ Союзай Коммунис парти, Совет правительство уласхоорондын шахардуу байдал һуларуулхын, ядерна дайнай аюул сарахын тула шухала удха шанартай үүсхэлнүүдые ходо гаргадаг байна.

(ТАСС).

ТОКИО. Юумэнэй үнэ сэн ба салин хүлһэн тушаа правительствын, хүтэлбэрилхы либерально-демократическа партиин политикые эсэргүүсэн буруушаажа байһанаа мэдүүлхын тула Японой ниислэл хотын 50 мянга шахуу хүн зон Иоиоги гэжэ парк соо эмхидхэгдэһэн митингдэ сугларба.

Почтын тариф ба үргэн хэрэглэмжын хэдэ хэдэн эд бараанай үнэ сэн дээшэлүүлхээр парламент дээрэ консерваторнуудай баталан абаһан хуулиин гурбан проектые болюулха эрилтэтэй тогтоолые митингдэ хабаадагшад һайшааган. Хүдэлмэригүйдэлгые усадхаха, салин хүлһэнэй эгээл доодо захын хэмжээе дээшэлүүлхэ хэмжээнүүдые саг дары абаха шухала гээд эдэнэр тэмдэглээ.

ТАСС-ай фотохронико.

ВЕНЭ

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ ТАЛА БАРИГШАДАЙ УУЛЗАЛГА

ТАСС

Эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй Бүхэдэлхэйн конгрессэй ябуулгануудые үргэлжэлүүлхэ, харилсаа холбоо тогтоохо уласхоорондын Соведэй хүтэлбэрилхы комитедэй заседани эндэ нээгдэбэ. Дэлхэйн 45 ороной, уласхоорондын хэдэ хэдэн эмхинүүдэй 200 шахуу делегат тэрээндэ хабаадана.

Эб найрамдалай түлөө уласхоорондын хүдэлөөнэй элитэ мэдээжэ ажал ябуулагшад, эдэнэй дунда Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Генеральна секретарь Р. Чандра, «Арадуудай хоорондо эб найрамдал бэхижүүлһэнэй түлөө» Уласхоорондын Ленинскэ шангай лауреат каноник Р. Гоор (Бельги), ябуулгануудые үргэлжэлүүлхэ, харилсаа холбоо тогтоохо уласхоорондын Соведэй хүтэлбэрилхы комитедэй вице-президентнүүд К. Нильсен, Ш. Макбрайд энэ уулзалгада хабаадагшадай дунда бии.

Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэ Европын зүблөөнэй шиидхэбэринүүдһээ, зүүн ба баруун оронуудай хоорондохи экономическа харилсаанай асуудалнуудһаа үндэһэлэн, правительствада ородоггүй эмхинүүдэй, дэлхэйн олониитын харюусалга дээшэлүүлхэ тухай асуудал заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхэ байна.

ЭХЭНЭРНҮҮДЭЙ УЛАСХООРОНДЫН ЖЭЛДЭ

БЕРН. Эхэнэрнүүдтэ адли тэгшэ эрхэ олгохо, харшалан хашахагүй гэһэн эрилтэнүүдые Швейцариин профсоюзуудай нэгэдэлэй эхэнэрнүүдэй түрүүшын конгрессэй делегадууд табиһан байна. Энэ конгресс хоёр үдэр Базельдэ болоо.

ДЕЛИ. Индиин Эхэнэрнүүдэй национальна федерациин ба «Новости» гэдэг хэблэлэй агентствын хамтаржа, Бомбейдэ эмхидхэһэн «Совет эхэнэрнүүд» гэжэ фотовыставкые Индиин Махараштра штадай хүн зон һонирхон хараһан байна. Энэ выставкые 15 мянган хүн орожо хараа.

ЛУСАКА. Национальна байгуулалтада бүрин эрхэтэйгээр хабаадахын түлөө, ажабайдалай бүхы һалбаринуудта эрэшүүлтэй адли тэгшэ эрхэтэй болохын түлөө тэмсэлээ Замбиин эхэнэрнүүд үргэлжэлүүлһээр гэжэ Замбиин профсоюзуудай конгрессэй эмхидхэһэн Лусакадахи эхэнэрнүүдэй конгресстэ хабаадагшадай абаһан мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

ТОКИО. Олон зуугаад жэл соо Японой эхэнэрнүүд социальна тэгшэ бэшэ байдалда ажаһууһаар. Конституциин үндэһөөр, эдэнэр эрэшүүлтэй адли тэгшэ эрхэтэй гэжэ хэлэгдэдэг. Эхэнэрнүүд олзо ехэтэй һайн газарта хүдэлхэ аргагүй. Дээдэ һургуулинуудай багшанарай оройдоол 8 процентнь эхэнэрнүүд юм. Засаг захиргаанай хүтэлбэрилэгшэдэй 5 процентнь, эхин ба дунда һургуулинуудай директорнүүдэй дунда оройдоол 1,3 процентнь. Японой парламентын хоёр палатын депутадуудай 3 процентнь эхэнэрнүүд юм.

ЖЕНЕВЭ. Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын жэлдэ зорюулагдаһан гурбан үдэрэй симпозиум Ажалай уласхоорондын эмхиин эндэхи штаб-байшан соо үнгэргэгдэжэ байна.

(ТАСС).

ХЕЛЬСИНКИ

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ, ХАНИ БАРИСААНАЙ АША ТУҺАДА

ТАСС

«Финлянди — Советскэ Союз» гэжэ бүлгэмэй XI съезд эндэ хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлһээр.

Тэрэнэй генеральна секретарь Кристина фон Герих-Порккала ороной ниитын байдалда обществын дүүргэдэг үүргэ тухай элидхэл съезд дээрэ хэбэ. Уласхоорондын шахардуу байдал саашадань һуларуулхын, ниитын ондо ондоо байгуулалтатай гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаанда эбэй ёһоор зэргэ оршохо гол ёһонуудые баталхын тула аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэ Европын зүблөөнэй удха шанар айхабтар ехэ байна гэжэ тэрэ тэмдэглээ. Зүблөөнэй дүнгүүд эб найрамдалда дуратай бүхы хүсэнүүдэй, эдэнэй дунда «Финлянди — Советскэ Союз» гэжэ бүлгэмэй эсэшэ сусашагүй тэмсэлэй дүн юм.

Советскэ Союз тухай үнэн зүб мэдээсэлнүүдые дэлгэрүүлэн тарааха гээшэ саашанхи ажал ябуулгымнай гол шухала зорилго болоно гээд К. фон Герих-Порккала хэлэбэ.

ХЕЛЬСИНКИ

А. КАРЬЯЛАЙНЕНАЙ ҮГЭ

ТАСС

Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэ Европын зүблөөн Европодохи политическэ шахардуу байдалые саашадань һуларуулгада нүлөөлһэн байна. Манай түби дээрэ эб найрамдал хамгаалха талаар правительствануудай, арадуудай хоорондо үгэеэ ойлголсолгын гол ёһонуудые тодорхойлоо гэжэ Центрэй партиһаа депутат Ахти Карьялайнен парламент дээрэ үгэ хэлэхэдээ мэдүүлээ. Ниитэ Европын зүблөөнэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ гээшэ гол зорилгомнай болоно.

Зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хурааха тухай хөөрэлдөөнүүдэй үедэ амжалта туйлаха шухала гэжэ А. Карьялайнен тэмдэглээ. Ниитэ Европын зүблөөнэй дүнгүүд Европо түбиин хойто хубидахи шухала асуудалнуудые шиидхэхэ, энэ районие ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдһээ сүлөөлхэ арга олгохо байна гэжэ тэрэ мэдүүлбэ.

Уншагты, һонирхохол байхат

ЯРКУРГАНАЙ ҮНДЭР НАҺАТАН

ХАЛБАЙ ХАЛИКОВАЙ үхибүүд, ашанар, гушанар — 100 гаран хүн — уг гарбалайнгаа аха захын 105 жэлэй ойе һайндэрлэбэ. Яркурган тосхондо ажаһуудаг бүхы хүнүүд амаршалхаяа Халбай-атагай үхибүүдтэй хамта колхозой ветеранайда ерэһэн байна. Ушарынь юуб гэхэдэ, эдэнэр бултадаа тэрэнэй нюдэн дээрэ урган ехэ болоһон, тэрээнһээ зүбшэл заабари, һургаал абаһан байха юм.

Тэрэнэй һамган Иноят-апа энэ баяр ёһололдо хабаадалсаа. Эдэнэр 80 шахуу жэл соо хамта ажаһууна. Гэрэй эзэн эхэнэр ерэхэ жэлдэ 100 наһатай болохо.

Үндэр наһатан уг гарбалаараа омогорхохо ёһоороол омогорхоно. Үхибүүдынь, ашанарынь, гушанарынь ажалша бэрхэ, эрдэм һургуули хэхэ дуратай зон юм — бүлынь гушан хүн дээдэ һургуули болон техникумүүдые дүүргэнхэй.

Үхибүүд ба элүүр энхэ байлга хадаа эрхим баян гэжэ арад зоной дунда хэлсэдэг. Эгээл иимэһээ Халбай-ата, Иноят-апа гэгшэдые Яркурган тосхоной баяшуул гэжэ тоолохо дүүрэн эрхэтэйбди.

ОГОРОД СООҺОО ОЛДОҺОН БУЛАША

КОСТРОМСКОЙ районой Царево тосхондо ажаһуудаг пенсионер В. И. Акимов огород соогоо һалиржа байтараа, XVIII зуун жэлэй мүнгэн ба зэд хашарһа мүнгэтэй булаша оложо, малтан гаргаба. Яһала ехэ шабар амһарта соо эдэ хашарһа мүнгэн хэгдэһэн байгаа. 200 жэлэй турша соо газар доро хэбтэхэдээ, яһала һайн зандаа үлэһэн байна. Елизавета болон Екатерина II гэгшэдэй хаан шэрээдэ һууха үедэ шудхагдан гаргагдаһан хашарһа мүнгэнүүд эдэнэй дунда бии. Хамта 578 хашарһа мүнгэн олдоо. Шэгнээд үзэхэдэнь, 1,5 пүүдһээ үлүү татаһан байна.

Иимэ ехэ мүнгэ эндэ хэн нюугаа гээшэб? Зэд хашарһа мүнгэнэй олон байһые хараада абабал, энээнэй эзэн таряашан байгаа хэбэртэй. Эртэ урда сагта Костромаһаа Вологда дээгүүр үнгэрэн, Петербург хүргэдэг харгы Царево тосхон дээгүүр гарадаг бэлэй. XVIII зуун жэлдэ энэ харгы дээгүүр аянай зон олоороо ябадаг һэн. Нютагай мори унаатай таряашад ябадалай хүнүүдые иишэ тиишэнь зөөдэг байгаа.

Элдэб үе сагта Костромскойн газар дээрэһээ олдоһон иимэрхүү зүйлнүүдэй табигдажа байдаг Костромскойн түүхын-архивай музей-заповеднигтэ В. И. Акимов олоһон юумэеэ тушааба.

ЛИПЕЦКЫН КУРАНТНУУД

ЛИПЕЦКЫН часай мастер М. Т. Гребенкин ухаалан зохёогшо гэһэн үнэмшэлгэ абаба. Программна жолоодолготой курантнуудые тэрэ бүтээгээд, хотынгоо эртэ урдын байшангай оройдо тодхон табиһан байна. Электронно аппарадай туһаламжаар часай 2 метр утатай стрелкэнүүд хүдэлгэгдэдэг, үе үе болоод лэ ирагуу хүгжэм зэдэлжэ байдаг юм.

Амтан нойроор нойрсожо байһан хүнүүдые һэрюулжэрхихэгүйн тула һүниндөө үглөөнэй 6 саг болотор дохёониинь палин болгогдодог байна. Энэ час саг зүбөөр харуулдаг: долоон хоног соо секундын хэдэн хуби һэлгээ гарадаг.

Гребенкинэй бүтээһэн иимэ час Грязи хотодо һаяхан табигдаа. Ельцэ хотодо мүн лэ тодхогдон табигдажа байна.

Хоёр хүбүүн болон басаганиинь мүн лэ часай мастернууд юм. Эдэнэр ухаалан зохёохо дуратайнууд.

ТАЛЫН СЭРЭГШЭ ЭХЭНЭРНҮҮД

САРМАДУУДАЙ эхэнэрнүүд айхабтар зоригтой, сэрэгшэ зон байгаа ха гэжэ эртэ урдын уран зохёолшодой бэшэмжэлгэнүүдые Хальмагай эрдэмтэд баталба. Эхэнэрнүүдэй хүдөөлүүлэгдэһэн губэ добуунуудта энэ жэлдэ малталга хэхэдээ, олон һонин нээлтэнүүд хэгдэһэн байна. Зүүдхэлнүүд, бугаагууд, бронзо толинууд, алтан гоёолтонуудһаа гадна, хүүрнүүд соогуур һэлмэнүүд, кинжалнууд, годлинууд олдобо. Сармадуудай эхэнэр зониинь отогоо зонхилдог байгаа гэжэ эндэ олдоһон зэбсэг хэрэгсэлнүүд элирхэйлэн гэршэлнэ гэжэ археологууд тоолоно.

(ТАСС).

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Соёл гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд — партиин съездэдэ» — түрүү бэшэг. «КПСС-эй XXV съездэдэ — эрхим угтамжа» — суглуулбари. «Ажалша бэрхэ Витим» — И. Ожигсвой статья. ТАСС-ай һүүлэй шэнэ һонин.

Хоёрдохи хуудаһан тематическа, арадай хиналтада зорюулагдана.

Гурбадахи хуудаһанда. «Павел Сергеевич Балтахинов» — Д. Бажеевэй статья. Уласхоорондын шэнжэлэл. Хилын саана.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Хубсаһа эсхэгшэ ба моодо» — С. Жилинагай статья. «Элүүр энхын албан» — суглуулбари.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.00 — Шэнэ һонин. 10.10 — «Ородой аяншалагшад ба шэнжэлэгшэд». Н. М. Пржевальский. 10.40 — А. С. Пушкин. «Моцарт ба Сальери». 11.35 — Хоккей. «Динамо» (М) — «Крылья Советов». 12.45 — «Минии бүхы намтар шүлэгүүдни болоол». А. Прокофьевой түрэһөөр 75 жэлэй ойдо. 13.30 — Забһарлалга. 13.40 — «Орлёнок» телестудиин концертын зал соо. 14.25 — «Дэлхэйн арадуудай оюун бэлиг» (үнгэтэ). 14.55 — «Баатаршалгын» полевой почто» (үнгэтэ). 15.25 — Фигурна һолжоролго. Эхэнэрнүүд Эрэшүүл. 16.30 — «Европо: хубилалтын үе саг» (үнгэтэ). 17.30 — «Этигэмжэ» — кинофильм (2-дохи сери). 18.30 — «Время».

Улаан-Үдэ. 19.00 — «Арадай поэт Дамба Жалсараев» (буряадаар). 19.20 — Шэнэ һонин. 19.30 — Забһарлалга.

«Орбита». 19.40 — Хоккей. «Динамо» (М) — «Крылья Советов». 21.00 — Шэнэ һонин. 21.20 — «Европо: хубилалтын үе саг». 22.25 — «Этигэмжэ» (2-дохи сери). 23.05 — «СССР-эй Верховно Соведэй депутадууд хөөрэнэ». 23.20 — Забһарлалга. 23.30 — «Дэлхэйн арадуудай оюун бэлиг». 24.00 — «Время».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 19.00 — «Объектив» — телесогсолбори (үнгэтэ).

Улаан-Үдэ. 19.30 — «Номой далайгаар аяншалга». 19.50 — Телевизионно һонин. 20.10 — «Уласхоорондын шэнжэлэл» (буряадаар).

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд
г. Улан-Удэ, ул. Ленина, ...
Телефоны: редактора — 2-54-54, приёмная — 2-5... зам. редактора — 2-68..., зам. редактора — 2-62..., отв. секретаря — 2-50..., секретариат — 2-66-76, отделы: партийной жизни 2-60-91, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, пропаганды и агитации — 2-5..., промышленности и строительства — 2-61-35, ...кого строительства и быта 2-69-58, культуры и школ 2-60-21, писем и селькоров 2-67-81, информации 2-34-05, общественная приёмная — 2-56-62, машинописное бюро — 2-57-63, корреспондентская — 2-35-95, фотолаборатория — 2-33-61.

Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-03681. Заказ № ...